

Financiële kengetallen zorginstellingen 2011

Verklaring van tekens

.	gegevens ontbreken
*	voorlopig cijfer
**	nader voorlopig cijfer
x	geheim
—	nihil
—	(indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2011–2012	2011 tot en met 2012
2011/2012	het gemiddelde over de jaren 2011 tot en met 2012
2011/'12	oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2011 en eindigend in 2012
2009/'10– 2011/'12	oogstjaar, boekjaar enz., 2009/'10 tot en met 2011/'12

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Prepress

Centraal Bureau voor de Statistiek
Grafimedia

Omslag

Telldesign, Rotterdam

Inlichtingen

Tel. (088) 570 70 70
Fax (070) 337 59 94
Via contactformulier:
www.cbs.nl/infoservice

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl
Fax (045) 570 62 68

Internet

www.cbs.nl

© Centraal Bureau voor de Statistiek,
Den Haag/Heerlen, 2012.
Verveelvoudiging is toegestaan,
mits het CBS als bron wordt vermeld.

Samenvatting

In dit rapport zijn de zorginstellingen op basis van de waarde van een groot aantal financiële kengetallen over het jaar 2011 ingedeeld in 10 gelijke groepen of decielen. Door vergelijking van de waarden van een individuele zorginstelling met de grenswaarden behorende bij deze decielen kan de financiële positie van deze instelling afgezet worden tegen die van een groep van vergelijkbare instellingen (benchmark).

Tevens is een analyse gemaakt van de ontwikkeling van de rentabiliteit, het weerstandsvermogen en de solvabiliteit over de jaren 2007 tot en met 2011. Daarnaast is over deze periode de ontwikkeling van de kosten per arbeidsjaar van zorginstellingen in de Care berekend en is een overzicht gegeven van de personeelsopbouw per sector in 2011.

Trefwoorden: benchmark financiële kengetallen, personeelsopbouw, zorginstellingen, ziekenhuizen, geestelijke gezondheidszorg, gehandicaptenzorg, verpleging en verzorging, thuiszorg.

Inhoud

	Samenvatting	3
1	Inleiding	5
2	Benchmark 2011	6
	2.1 Data en respons	6
	2.2 Methode	7
	2.3 Uitkomsten	8
3	Ontwikkelingen 2007–2011	18
	3.1 Resultaat gewone bedrijfsvoering (EBT)	18
	3.2 Weerstandsvermogen	20
	3.3 Solvabiliteit	23
4	Bedrijfslasten en personeels-omvang van care-instellingen	25
	4.1 Bedrijfslasten per arbeidsjaar	25
	4.2 Correlaties	30
5	Personeel in zorginstellingen	32
6	Conclusie	34
	Lijst van begrippen en afkortingen	35
	Bijlage 1	38
	Bijlage 2	39
	Medewerkers publicatie	40

1 Inleiding

Voor de beoordeling van de financiële resultaten van individuele zorginstellingen, heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) behoefte aan vergelijkingscijfers van de gehele zorgsector en diens deelsectoren, waarmee via een zogenaamde benchmark inzicht kan worden gegeven in de relatieve prestaties.

Het ministerie van VWS heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gevraagd de vergelijkingscijfers voor de benchmark te maken op basis van de jaarrekeningen van zorginstellingen over 2011 zoals het CBS dat al eerder heeft gedaan voor de verslagjaren 2009¹⁾ en 2010²⁾.

Aanvullend op de cijfers voor de benchmarkgroep is gevraagd weer te geven hoe de kengetallen Resultaat gewone bedrijfsvoering, Weerstandsvermogen en Solvabiliteit zich ontwikkelen over de periode 2007 tot en met 2011, een overzicht te geven van de ontwikkeling van bedrijfslasten per arbeidsjaar in de caresectoren en de personeelsopbouw van zorginstellingen in 2011 in beeld te brengen.

¹⁾ <http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/ACCDC3AB-C006-48D2-8119-E0CD2511FC23/o/2010rapportanalysekengetallen09.pdf>

²⁾ <http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/278A9949-027E-4B2C-AE84-686CE732D7F8/o/2012financi%E9Blekengetallenzorginstellingen2010.pdf>

2 Benchmark 2011

2.1 Data en respons

Voor de berekening van de vergelijkingscijfers voor de benchmark en de analyse is gebruik gemaakt van de jaarrekeningen 2011 zoals aangeleverd in de webenquête DigiMV. Zorgconcerns die geheel of gedeeltelijk gefinancierd worden uit de Zvw/AWBZ moeten vanaf 2007 elk jaar verantwoording afleggen over de manier waarop zij hun geld besteden. Die verantwoording doen ze aan de hand van het 'Jaardocument Zorginstellingen', dat door het CIBG wordt verzameld. Het Jaardocument bestaat uit drie onderdelen: het 'Maatschappelijke verslag', kwantitatieve variabelen en een (model)jaarrekening. De kwantitatieve variabelen, waaronder de belangrijkste variabelen van de balans en resultaatrekening, worden aangeleverd met behulp van de internettoepassing DigiMV.

Het CBS heeft geaggregeerde statistieken³⁾ over de jaren 2006 t/m 2011 samengesteld over zorginstellingen op basis van DigiMV-data. Waar nodig zijn de data door het CBS op basis van diverse controles gecorrigeerd en/of aangevuld. Zorginstellingen zonder DigiMV-opgave zijn in de statistiek verwerkt door ophoging van de beschikbare data op basis van wettelijk budget. De vergelijkingscijfers voor de benchmark zijn alleen gebaseerd op zorginstellingen waarvan (gecorrigeerde) DigiMV-data beschikbaar is.

Zorginstellingen worden in de DigiMV-data op concernniveau weergegeven. Naast de hoofdactiviteit van het concern worden ook alle nevenactiviteiten meegenomen in de statistische beschrijving. Dit betekent bijvoorbeeld dat een concern dat naast een ziekenhuis ook een klein verpleeghuis heeft, in zijn geheel op basis van hoofdactiviteit als ziekenhuis is getypeerd.

2.1.1 Dekking van de benchmark per sector, 2011

	Concerns	Bedrijfsopbrengsten	Concerns in Benchmark	Bedrijfsopbrengsten Benchmark
	<i>aantal</i>	<i>miljoen euro</i>	<i>aantal</i>	<i>miljoen euro</i>
Zorgsector totaal	800	50 683	775	50 646
Totaal Cure (excl. GGZ-Zvw)	106	21 845	106	21 845
Universitair medische centra	8	6 866	8	6 866
Algemene ziekenhuizen	75	13 775	75	13 775
Categorale ziekenhuizen	23	1 204	23	1 204
Totaal Care (incl. GGZ-Zvw)	694	28 838	669	28 801
Geestelijke gezondheidszorg	100	5 550	96	5 550
Gehandicaptenzorg	140	7 612	139	7 612
Verpleging, verzorging en thuiszorg		15 676		
Verpleging en verzorging	313		312	13 863
Thuiszorg	141		122	1 777

Bron: CBS.

³⁾ <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=81732NED&D1=a&D2=o-6&D3=a&HD=121008-1106&HDR=G2,G1&STB=T>

In tabel 2.1.1 is een overzicht gegeven van het aantal concerns volgens de CBS-statistiek Zorginstellingen en het aantal concerns in de benchmark. Concerns zijn ten behoeve van de benchmark in de sector Thuiszorg geplaatst als meer dan 50 procent van het totale wettelijke budget van het concern bestaat uit wettelijk budget extramurale verpleging en verzorging.

In het totaal zijn gegevens van 775 zorginstellingen beschikbaar. Dat is 97 procent van de totale populatie die bestaat uit 800 instellingen. In termen van de bedrijfs-opbrengsten bedraagt de dekking van de benchmark nagenoeg de hele CBS-populatie. Dat wil zeggen dat niet alle kleine concerns in de benchmark vertegenwoordigd zijn.

2.2 Methode

De vergelijkingscijfers voor de benchmark bestaan uit een set grenswaarden van de financiële kengetallen per sector. Hierbij zijn de waarde van de kengetallen van de zorginstellingen per sector gesorteerd van laag naar hoog en vervolgens opgedeeld in 10 gelijke groepen of decielen. De grenswaarden zijn: het gemiddelde van de gehele sector en de hoogste waarden van het 1e, 2e, 8e en 9e deciel. Ter toelichting; de grenswaarde van het 8e deciel geeft de waarde aan waarbij 80 procent van de instellingen in de sector lager scoort en 20 procent van de instellingen hoger. Bij de sectoren UMC en Categoriele ziekenhuizen kunnen niet alle decielscores worden weergegeven. Het CBS publiceert geen informatie die herleidbaar is tot individuele

2.2.1 Berekening Kengetallen

Kengetal	Berekening
Resultaat gewone bedrijfsvoering (EBT)	Resultaat voor belastingen / Totale bedrijfsopbrengsten * 100%
Financiële baten en lasten	Financieel resultaat / Totale bedrijfsopbrengsten * 100%
Winst voor interest en belastingen (EBIT)	Resultaat voor belasting – Financieel resultaat / Totale bedrijfsopbrengsten * 100%
Winst voor interest, belastingen en afschrijvingen (EBITDA)	(Resultaat voor belasting – Financieel resultaat – Afschrijvingen op vaste activa) / Totale bedrijfsopbrengsten * 100%
Rendement op geïnvesteerd vermogen	Operationele marge x Omloopsnelheid kapitaal
Operationele marge	100% – (Operationele kosten + Afschrijvingen)
Operationele kosten	Kosten personeel in loondienst + Kosten personeel niet in loondienst + Overige kosten
Kosten personeel in loondienst	(Totaal arbeidskosten + Overige personeelskosten) / Totale bedrijfsopbrengsten * 100%
Kosten personeel niet in loondienst	Kosten uitzendkrachten en overige inleen / Totale bedrijfsopbrengsten * 100%
Overige kosten	Totaal niet eerder genoemde bedrijfslasten / Totale bedrijfsopbrengsten * 100%
Hotelmatige kosten	Voeding- en hotelmatige kosten / Totale bedrijfsopbrengsten * 100%
Algemene kosten	Algemene kosten / Totale bedrijfsopbrengsten * 100%
Client- en bewonergebonden kosten	Client- en bewonergebonden kosten / Totale bedrijfsopbrengsten * 100%
Onderhoud- en energiekosten	Onderhoud- en energiekosten / Totale bedrijfsopbrengsten * 100%
Niet eerder genoemde kosten	(Huur en operationele leasing kapitaalgoederen + Andere bedrijfslasten) / Totale bedrijfsopbrengsten * 100%
Afschrijving	Afschrijvingen op vaste activa / Totale bedrijfsopbrengsten * 100%
Omloopsnelheid kapitaal	Totale bedrijfsopbrengsten / Totaal activa
Vaste activa	(Immateriële vaste activa + Materiële vaste activa + Financiële vaste activa) / Totale bedrijfsopbrengsten * 100%
Vlottende activa	(Voorraden + Onderhanden werk u.h.v. DBC's + Kortlopende vorderingen + Financieringstekort + Effecten + Liquide middelen) / Totale bedrijfsopbrengsten * 100%
Weerstandsvermogen	Eigen vermogen / Totale bedrijfsopbrengsten * 100%
Solvabiliteit	Eigen vermogen / Totaal activa * 100%
Quickratio ¹⁾	(Kortlopende vorderingen + Effecten + Liquide middelen) / Kortlopende schulden * 100%
Currentratio ¹⁾	(Voorraden + Onderhanden werk u.h.v. DBC's + Kortlopende vorderingen + Effecten + Liquide middelen) / Kortlopende schulden * 100%
Rentabiliteit	Resultaat voor belastingen / Totale bedrijfsopbrengsten * 100%

Bron: CBS.

¹⁾ Het financieringsoverschot of -tekort is buiten beschouwing gelaten vanwege achterstanden in de afwikkeling van deze posten door de zorgverzekeraars en de zorgkantoren.

instellingen. Daarom is gekozen voor het publiceren van waarden die gebaseerd zijn op minstens vijf instellingen. Bij de UMC's heeft dit tot gevolg dat alleen het gemiddelde wordt weergegeven en van de categorale ziekenhuizen alleen het gemiddelde en de 2e en 8e decielscore. In sommige gevallen kan een kengetal door bijvoorbeeld een klein eigen vermogen of door weinig personeel in loondienst, een extreem grote of kleine waarde aannemen. Deze waarden zijn niet in de tabellen meegenomen. De financiële kengetallen zijn gebaseerd op een benchmarkmodel van VWS (zie bijlage 1). De berekening is als volgt:

2.3 Uitkomsten

2.3.1 Grenswaarden resultaten voor de Totale zorg en de Cure-sector, 2011

	Totaal zorg	Totaal Cure	wv.			
				universitair medische centra	algemene ziekenhuizen	categorale ziekenhuizen en revalidatie- instellingen
	%					
Resultaat gewone bedrijfsvoering (EBT)						
gemiddelde	2,9	1,9	1,4	1,9	1,9	
1e deciel	-1,2	0,4	x	0,4	x	
2e deciel	0,4	0,6	x	0,6	0,5	
8e deciel	5,2	3,1	x	3,3	3,0	
9e deciel	8,3	4,7	x	4,7	x	
Financiële baten en lasten						
gemiddelde	-1,4	-2,1	-1,4	-2,2	-1,9	
1e deciel	-3,8	-3,4	x	-3,7	x	
2e deciel	-2,6	-2,9	x	-3,1	-2,7	
8e deciel	0,1	-1,1	x	-1,2	-0,4	
9e deciel	0,5	-0,7	x	-0,9	x	
Winst voor interest en belastingen (EBIT)						
gemiddelde	4,3	3,9	2,8	4,1	3,8	
1e deciel	-0,4	1,4	x	1,4	x	
2e deciel	1,2	2,5	x	2,8	2,3	
8e deciel	6,9	5,7	x	6,1	5,3	
9e deciel	9,7	6,8	x	7,5	x	
Winst voor interest, belasting en afschrijving (EBITDA)						
gemiddelde	9,1	11,7	8,5	12,0	11,5	
1e deciel	1,8	7,7	x	8,1	x	
2e deciel	4,4	8,9	x	9,5	8,1	
8e deciel	13,3	14,5	x	15,3	13,4	
9e deciel	16,5	16,6	x	16,7	x	

Bron: CBS.

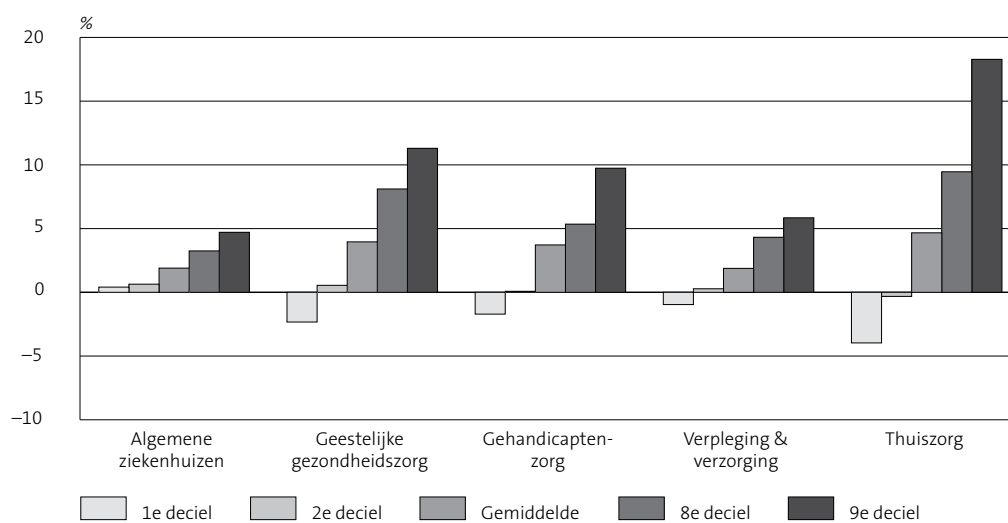
In figuur 2.3.3 is de spreiding van het resultaat uit gewone bedrijfsvoering als percentage van de bedrijfsopbrengsten weergegeven. Opvallend is de grote spreiding in de thuiszorg. Bij de algemene ziekenhuizen is het verschil in winstpercentage tussen de afzonderlijke instellingen veel kleiner. Risico's in winstfluctuaties lijken dan ook hoger voor thuiszorginstellingen dan voor algemene ziekenhuizen.

2.3.2 Grenswaarden resultaten voor de Care-sector, 2011

	Totaal Care	wv.			
		geestelijke gezondheidszorg	gehandicapten- zorg	verpleging & verzorging	thuiszorg
	%				
Resultaat gewone bedrijfsvoering (EBT)					
gemiddelde	3,1	4,0	3,7	1,9	4,7
1e deciel	-1,4	-2,3	-1,7	-1,0	-4,0
2e deciel	0,2	0,6	0,1	0,3	-0,3
8e deciel	5,5	8,1	5,3	4,3	9,5
9e deciel	8,9	11,3	9,7	5,9	18,3
Financiële baten en lasten					
gemiddelde	-1,2	-0,9	-1,1	-1,9	0,1
1e deciel	-3,9	-2,5	-3,1	-4,9	-0,6
2e deciel	-2,5	-1,7	-2,0	-3,3	-0,1
8e deciel	0,2	0,1	-0,1	0,0	0,5
9e deciel	0,5	0,5	0,4	0,3	0,8
Winst voor interest en belastingen (EBIT)					
gemiddelde	4,3	4,9	4,9	3,8	4,6
1e deciel	-0,6	-0,7	-0,5	0,0	-4,9
2e deciel	0,9	1,5	1,2	1,2	-0,7
8e deciel	7,2	8,5	6,9	6,9	9,7
9e deciel	10,2	12,1	9,5	8,4	17,8
Winst voor interest, belasting en afschrijving (EBITDA)					
gemiddelde	8,7	8,5	9,7	9,4	5,9
1e deciel	1,3	1,8	3,4	2,9	-4,2
2e deciel	3,8	5,0	4,9	4,8	0,3
8e deciel	13,0	11,8	12,0	13,9	11,4
9e deciel	16,5	14,5	14,9	17,2	22,2

Bron: CBS.

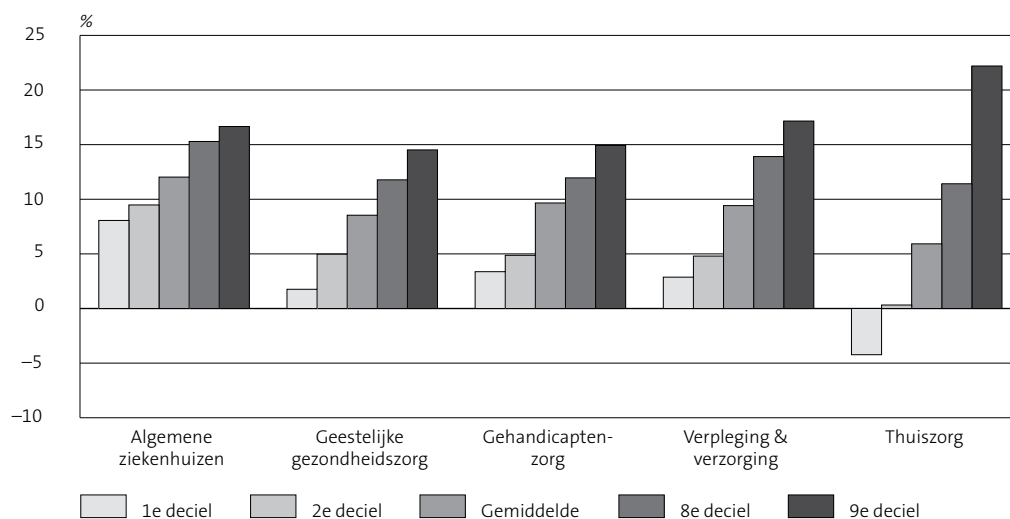
2.3.3 Spreiding van het resultaat uit gewone bedrijfsvoering (EBT), 2011

Bron: CBS.

De spreiding van de winst voor interest, belasting en afschrijving als percentage van de bedrijfsopbrengsten laat een iets ander beeld zien (figuur 2.3.4). De afschrijvingen en rentelasten zijn verhoudingsgewijs hoog bij de algemene ziekenhuizen en de V&V-instellingen. Als deze kosten buiten beschouwing worden gelaten dan stijgt de winst van deze instellingen behoorlijk ten opzichte van de andere sectoren.

2.3.4 Spreiding van de winst voor interest, belasting en afschrijving (EBITDA), 2011

Bron: CBS.

2.3.5 Grenswaarden rendement voor de Totale zorg en de Cure-sector, 2011

	Totaal zorg	Totaal Cure	w.v.:		
			universitair medische centra	algemene ziekenhuizen	categorale ziekenhuizen en revalidatie-instellingen
	%				
Rendement op geïnvesteerd vermogen					
gemiddelde	7,0	4,0	2,9	3,8	5,0
1e deciel	−0,7	1,6	x	1,6	x
2e deciel	1,8	2,5	x	2,5	2,8
8e deciel	8,9	5,3	x	5,6	4,9
9e deciel	15,8	6,3	x	6,3	x
Operationele marge					
gemiddelde	4,4	4,2	2,9	4,2	4,7
1e deciel	−0,4	1,4	x	1,4	x
2e deciel	1,2	2,6	x	2,8	2,7
8e deciel	7,3	6,0	x	6,1	6,1
9e deciel	9,9	7,6	x	7,8	x
Operationele kosten					
gemiddelde	90,8	88,1	91,4	87,9	87,6
1e deciel	83,2	82,7	x	83,1	x
2e deciel	86,4	85,1	x	84,5	85,4
8e deciel	95,7	91,1	x	90,5	91,9
9e deciel	98,4	92,3	x	91,9	x

2.3.5 Grenswaarden rendement voor de Totale zorg en de Cure-sector, 2011 (vervolg)

	Totaal zorg	Totaal Cure	w.v.:		
			universitair medische centra	algemene ziekenhuizen	categorale ziekenhuizen en revalidatie-instellingen
Kosten personeel in loondienst					
gemiddelde	61,0	56,0	58,1	53,6	63,2
1e deciel	49,6	48,8	x	48,8	x
2e deciel	54,2	51,0	x	50,3	53,2
8e deciel	68,8	61,4	x	56,5	69,3
9e deciel	73,3	67,2	x	58,8	x
Kosten personeel niet in loondienst					
gemiddelde	5,5	3,2	2,9	2,8	4,4
1e deciel	0,6	1,4	x	1,3	x
2e deciel	1,2	1,7	x	1,7	1,9
8e deciel	5,4	4,2	x	3,5	5,3
9e deciel	9,2	5,1	x	4,9	x
Overige kosten					
gemiddelde	24,3	28,9	30,4	31,4	20,0
1e deciel	13,7	17,5	x	26,4	x
2e deciel	17,6	25,0	x	28,5	14,6
8e deciel	30,8	33,7	x	33,8	26,1
9e deciel	34,6	36,0	x	36,6	x
Hotelmatige kosten					
gemiddelde	5,1	3,2	2,2	3,3	3,3
1e deciel	0,0	2,1	x	2,5	x
2e deciel	1,6	2,6	x	2,7	1,4
8e deciel	7,7	4,0	x	4,0	4,2
9e deciel	8,9	4,4	x	4,3	x
Algemene kosten					
gemiddelde	7,1	6,1	6,4	6,0	6,7
1e deciel	3,6	3,8	x	3,8	x
2e deciel	4,2	4,8	x	4,9	4,8
8e deciel	8,7	7,5	x	7,1	8,8
9e deciel	11,6	8,6	x	8,3	x
Cliënt- / bewoner gebonden kosten					
gemiddelde	4,0	15,6	17,1	18,7	5,0
1e deciel	0,0	2,1	x	14,6	x
2e deciel	0,4	11,0	x	16,4	1,3
8e deciel	4,2	20,5	x	21,2	7,4
9e deciel	16,4	22,9	x	23,4	x
Onderhoud- en energie					
gemiddelde	3,3	2,6	3,0	2,5	2,7
1e deciel	0,2	1,7	x	1,7	x
2e deciel	1,6	1,9	x	1,9	1,6
8e deciel	4,5	3,2	x	2,9	3,9
9e deciel	5,6	3,8	x	3,4	x
Niet eerder genoemde kosten					
gemiddelde	4,9	1,3	1,8	0,9	2,3
1e deciel	0,1	0,2	x	0,2	x
2e deciel	0,8	0,3	x	0,3	0,5
8e deciel	8,3	2,0	x	1,8	3,4
9e deciel	11,5	2,8	x	2,3	x
Afschrijving					
gemiddelde	4,8	7,7	5,7	8,0	7,7
1e deciel	0,7	5,1	x	6,1	x
2e deciel	1,7	6,1	x	6,5	4,5
8e deciel	7,2	8,9	x	8,9	10,4
9e deciel	8,6	10,8	x	10,2	x

2.3.5 Grenswaarden rendement voor de Totale zorg en de Cure-sector, 2011 (slot)

	Totaal zorg	Totaal Cure	wv.:		
			universitair medische centra	algemene ziekenhuizen	categorale ziekenhuizen en revalidatie-instellingen
	%				
Omloopsnelheid kapitaal					
gemiddelde	1,95	0,97	1,00	0,94	1,04
1e deciel	0,67	0,67	x	0,66	x
2e deciel	0,85	0,76	x	0,73	0,77
8e deciel	2,40	1,14	x	1,09	1,26
9e deciel	3,43	1,25	x	1,22	x
Vaste activa					
gemiddelde	55,7	69,2	65,4	72,5	59,8
1e deciel	4,0	42,1	x	45,5	x
2e deciel	10,2	50,0	x	54,6	35,5
8e deciel	87,2	85,6	x	86,9	84,4
9e deciel	113,0	98,6	x	102,1	x
Vlottende activa					
gemiddelde	30,9	40,4	35,8	39,5	44,7
1e deciel	9,6	25,9	x	24,9	x
2e deciel	13,8	28,8	x	28,2	31,9
8e deciel	43,7	48,9	x	51,0	48,5
9e deciel	54,5	55,1	x	56,3	x

Bron: CBS

2.3.6 Grenswaarden rendement voor de Care-sector, 2011

	Totaal Care	w.v.			
		geestelijke gezondheidszorg	gehandicaptenzorg	verpleging & verzorging	thuiszorg
	%				
Rendement op geïnvesteerd vermogen					
gemiddelde	7,4	18,1	8,0	3,7	7,8
1e deciel	-1,1	-0,9	-1,0	-0,1	-10,0
2e deciel	1,4	2,6	2,1	1,4	-1,1
8e deciel	9,5	14,9	10,0	6,7	24,9
9e deciel	17,0	23,7	16,3	8,5	38,0
Operationele marge					
gemiddelde	4,4	5,0	5,2	3,8	4,6
1e deciel	-0,7	-0,6	-0,5	-0,1	-3,3
2e deciel	1,0	1,8	1,3	1,1	-0,5
8e deciel	7,6	8,5	8,0	7,2	9,4
9e deciel	10,5	12,1	9,8	9,1	18,2
Operationele kosten					
gemiddelde	91,2	91,4	90,0	90,6	94,0
1e deciel	83,4	85,4	85,0	82,8	77,8
2e deciel	86,5	88,2	86,3	86,0	88,6
8e deciel	96,2	94,7	95,0	95,2	99,7
9e deciel	99,1	98,2	96,6	97,4	101,9
Kosten personeel in loondienst					
gemiddelde	61,8	64,1	59,7	61,9	61,9
1e deciel	50,1	52,0	42,9	53,9	19,3
2e deciel	56,6	57,0	56,3	57,4	44,1
8e deciel	69,5	72,6	67,1	66,9	77,2
9e deciel	73,9	75,1	70,6	69,7	85,0

2.3.6 Grenswaarden rendement voor de Care-sector, 2011 (vervolg)

	Totaal Care	w.v.			
		geestelijke gezondheidszorg	gehandicaptenzorg	verpleging & verzorging	thuiszorg
	%				
Kosten personeel niet in loondienst					
gemiddelde	5,8	4,0	3,8	3,3	15,9
1e deciel	0,5	0,8	0,3	0,8	0,0
2e deciel	1,1	1,3	1,0	1,1	0,6
8e deciel	5,8	4,2	4,9	4,7	30,2
9e deciel	11,1	7,1	7,6	6,3	48,5
Overige kosten					
gemiddelde	23,6	23,3	26,5	25,3	16,2
1e deciel	12,3	15,7	17,1	17,9	3,8
2e deciel	17,1	17,5	20,4	19,6	6,6
8e deciel	29,3	29,3	31,8	29,7	22,2
9e deciel	34,2	33,2	36,7	34,5	28,7
Hotelmatige kosten					
gemiddelde	5,4	3,1	5,0	7,4	2,6
1e deciel	0,0	0,0	0,0	5,1	0,0
2e deciel	0,7	0,0	2,3	6,0	0,0
8e deciel	7,9	4,9	7,4	8,8	1,8
9e deciel	9,1	5,8	8,6	9,9	4,3
Algemene kosten					
gemiddelde	7,2	9,4	7,9	5,4	9,3
1e deciel	3,6	5,1	3,8	3,4	2,2
2e deciel	4,1	6,0	4,6	3,8	4,6
8e deciel	9,1	11,2	10,3	6,2	13,2
9e deciel	12,3	14,7	13,2	7,2	17,6
Cliënt- / bewoner gebonden kosten					
gemiddelde	2,2	2,3	4,2	1,8	0,6
1e deciel	0,0	0,0	0,4	0,5	0,0
2e deciel	0,3	0,4	1,0	0,7	0,0
8e deciel	2,8	3,3	5,4	2,5	0,6
9e deciel	4,3	5,4	8,6	3,1	1,2
Onderhoud- en energie					
gemiddelde	3,4	3,0	3,5	4,4	1,1
1e deciel	0,0	0,1	1,4	2,6	0,0
2e deciel	1,4	1,1	2,4	3,1	0,0
8e deciel	4,7	4,1	4,6	5,3	1,7
9e deciel	5,8	5,9	5,3	6,4	2,7
Niet eerder genoemde kosten					
gemiddelde	5,5	5,5	6,0	6,3	2,7
1e deciel	0,0	1,7	1,0	0,1	0,0
2e deciel	1,2	2,3	1,8	1,3	0,0
8e deciel	8,9	8,6	8,3	11,1	5,4
9e deciel	12,2	10,1	11,5	14,2	7,9
Afschrijving					
gemiddelde	4,4	3,6	4,8	5,6	1,4
1e deciel	0,6	1,0	1,5	1,8	0,0
2e deciel	1,4	1,6	2,5	2,6	0,2
8e deciel	6,6	5,4	6,2	7,9	1,8
9e deciel	8,1	6,5	6,9	9,6	2,8
Omloopsnelheid kapitaal					
gemiddelde	2,11	2,86	1,70	1,36	3,89
1e deciel	0,67	0,78	0,87	0,55	1,36
2e deciel	0,87	0,95	1,04	0,71	1,83
8e deciel	2,57	2,30	2,24	1,85	4,78
9e deciel	3,60	3,44	2,78	2,58	6,53

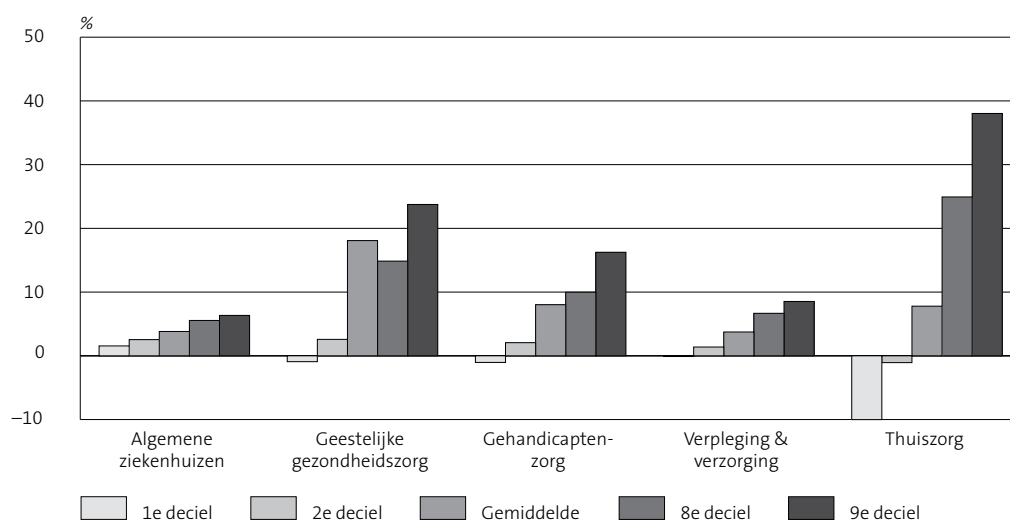
2.3.6 Grenswaarden rendement voor de Care-sector, 2011 (slot)

	Totaal Care	w.v.			
		geestelijke gezondheidszorg	gehandicaptenzorg	verpleging & verzorging	thuiszorg
	%				
Vaste activa					
gemiddelde	53,5	39,2	52,7	73,1	15,7
1e deciel	3,3	3,7	7,5	12,1	0,7
2e deciel	8,2	6,9	21,2	21,6	1,4
8e deciel	87,9	66,4	81,8	110,3	15,1
9e deciel	118,6	88,8	97,1	137,8	35,9
Vlottende activa					
gemiddelde	29,4	37,3	22,9	30,5	27,7
1e deciel	8,6	14,8	7,0	8,9	8,7
2e deciel	12,3	23,2	9,1	12,1	14,5
8e deciel	42,0	45,9	34,7	42,2	41,8
9e deciel	53,3	61,0	52,6	54,4	51,6

Bron: CBS.

Tussen de sectoren bestaan grote verschillen in het rendement op geïnvesteerd vermogen (figuur 2.3.7). Bij 80 procent van de algemene ziekenhuizen ligt het rendement tussen de 2 en 6 procent. Bij 80 procent van de GGZ-instellingen ligt dit tussen de –1 en 24 procent en bij thuiszorginstellingen tussen de –10 en 38 procent.

2.3.7 Spreiding van het rendement op geïnvesteerd vermogen per sector, 2011

Bron: CBS.

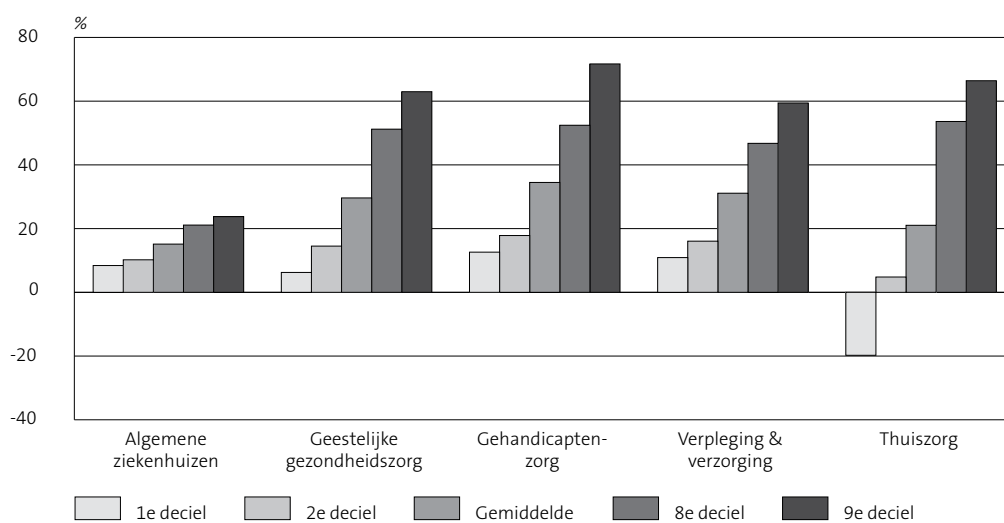
De kengetallen van de thuiszorginstellingen zijn vanwege de aard van hun werkzaamheden vaker afwijkend van de waarden in andere sectoren. Doordat de zorg extramuraal wordt geleverd zijn de vaste activa veel lager dan in sectoren met intramurale zorg. Dat geldt ook voor de hotelmatige-, cliëntgebonden-, onderhoud- en energiekosten en de afschrijvingskosten. Daarnaast valt op dat in verhouding met de andere sectoren, een relatief groot deel van de thuiszorginstellingen veel gebruik maakt van personeel dat niet in loondienst is.

2.3.8 Grenswaarden ratio's voor de Totale zorg en de Cure-sector, 2011

	Totaal zorg	Totaal Cure	w.v.		
			universitair medische centra	algemene ziekenhuizen	categorale ziekenhuizen en revalidatie-instellingen
	%				
Weerstandsvermogen					
gemiddelde	23,3	17,7	17,3	16,6	21,4
1e deciel	4,3	10,2	x	9,9	x
2e deciel	11,2	12,4	x	11,5	15,7
8e deciel	32,6	23,1	x	21,4	25,8
9e deciel	45,9	25,1	x	24,0	x
Solvabiliteit					
gemiddelde	28,0	16,9	17,5	15,1	22,6
1e deciel	8,6	9,0	x	8,4	x
2e deciel	13,8	10,7	x	10,2	14,5
8e deciel	46,6	22,5	x	21,1	30,8
9e deciel	61,3	25,5	x	23,8	x
Quickratio					
gemiddelde	154,1	103,0	62,5	108,2	100,1
1e deciel	25,9	43,1	x	45,7	x
2e deciel	44,7	57,6	x	58,4	41,9
8e deciel	196,1	139,7	x	143,3	151,5
9e deciel	282,7	175,3	x	207,3	x
Currentratio					
gemiddelde	162,9	132,5	95,1	131,7	148,4
1e deciel	28,4	61,2	x	61,1	x
2e deciel	50,7	77,8	x	79,4	82,1
8e deciel	207,7	177,3	x	175,8	199,0
9e deciel	289,0	238,9	x	243,7	x
Rentabiliteit					
gemiddelde	31,0	6,5	7,9	5,4	9,9
1e deciel	-5,5	1,8	x	2,3	x
2e deciel	2,1	3,7	x	3,9	2,6
8e deciel	24,6	17,2	x	18,4	16,8
9e deciel	49,9	22,9	x	23,0	x

Bron: CBS.

2.3.9 Spreiding solvabiliteit per sector, 2011

Bron: CBS.

De solvabiliteit van de instellingen in de care-sectoren is gemiddeld ongeveer twee keer zo hoog als die van de algemene ziekenhuizen. Klaarblijkelijk hebben de care-sectoren meer mogelijkheden om het eigen vermogen op te bouwen om financiële risico's als gevolg van de toenemende marktwerking en onzekerheden, bijvoorbeeld de overgang op integrale tarieven inclusief huisvestingslasten, op te vangen. De verschillen tussen de instellingen binnen de sectoren zijn echter veel groter. Tien procent van de instellingen voor gehandicaptenzorg heeft zelfs een solvabiliteit van meer dan 70 procent. Verder hebben de care-sectoren een grotere spreiding in de solvabiliteit dan de algemene ziekenhuizen.

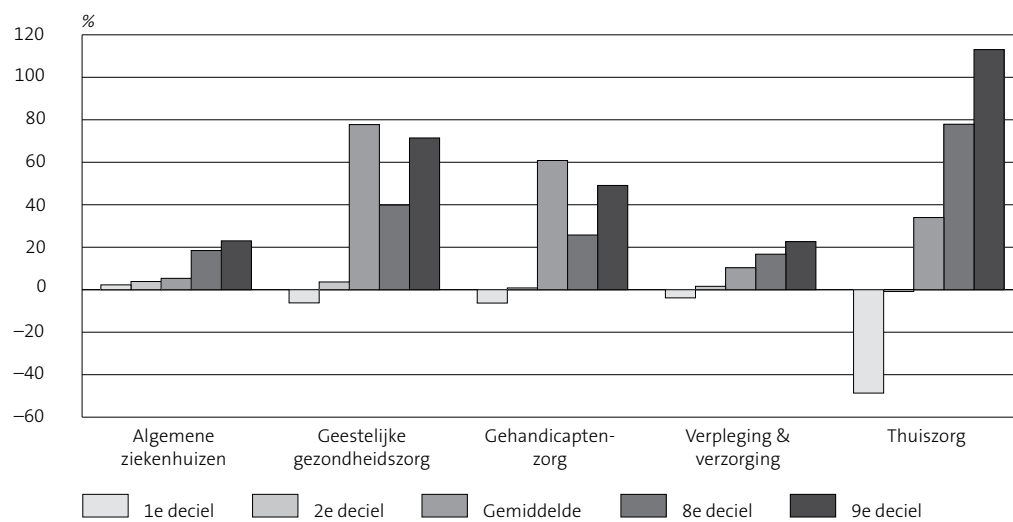
2.3.10 Grenswaarden Ratio's voor de Care-sector, 2011

	Totaal Care	w.v.			
		geestelijke gezondheidszorg	gehandicaptenzorg	verpleging & verzorging	thuiszorg
	%				
Weerstandsvermogen					
gemiddelde	24,2	20,5	26,1	27,6	16,4
1e deciel	3,4	3,3	9,8	10,6	-5,1
2e deciel	10,8	9,9	14,3	15,6	0,9
8e deciel	34,2	27,0	31,5	39,5	26,5
9e deciel	48,4	42,3	57,8	50,1	42,6
Solvabiliteit					
gemiddelde	29,8	29,6	34,5	31,1	21,0
1e deciel	8,5	6,2	12,6	10,9	-19,8
2e deciel	15,4	14,5	17,8	16,1	4,8
8e deciel	50,3	51,2	52,4	46,8	53,6
9e deciel	62,5	63,0	71,7	59,4	66,4
Quickratio					
gemiddelde	162,2	128,3	141,1	183,9	157,6
1e deciel	25,2	37,9	14,7	25,5	30,7
2e deciel	42,8	50,0	26,0	44,7	51,6
8e deciel	207,5	177,1	182,5	222,1	206,8
9e deciel	303,7	292,2	393,1	304,7	270,5
Currentratio					
gemiddelde	167,7	160,7	143,0	184,7	158,2
1e deciel	25,7	59,5	16,7	25,9	30,7
2e deciel	45,0	79,0	27,4	45,5	51,8
8e deciel	214,5	240,3	182,5	222,9	213,1
9e deciel	306,4	293,7	409,0	305,6	270,5
Rentabiliteit					
gemiddelde	34,9	77,7	60,8	10,4	34,0
1e deciel	-6,0	-6,2	-6,3	-3,8	-48,7
2e deciel	1,5	3,7	0,8	1,6	-0,9
8e deciel	26,8	39,8	25,8	16,7	77,9
9e deciel	54,3	71,5	49,1	22,6	113,0

Bron: CBS

Uit figuur 2.3.11 blijkt dat de spreiding van de rentabiliteit relatief gering is bij de algemene ziekenhuizen en de VVT-instellingen. Grote variatie in de winstgevendheid is zichtbaar bij de thuiszorginstellingen, waarbij tien procent van de instellingen een winstmarge heeft kleiner dan -49 procent en tien procent groter dan 113 procent.

2.3.11 Spreiding van de rentabiliteit per sector, 2011

Bron: CBS.

3 Ontwikkelingen 2007–2011

In deze paragraaf wordt de ontwikkeling van de kengetallen Resultaat gewone bedrijfsvoering (EBT), Weerstandsvermogen en Solvabiliteit over de jaren 2007 tot en met 2011 beschreven.

De onderzoekspopulatie bestaat uit alle (concerns van) zorginstellingen waarvan de benodigde financiële gegevens zijn aangeleverd via DigiMV. In termen van de totale bedrijfsopbrengsten bedraagt de dekking van de zorginstellingen in deze analyse nagenoeg 100 procent.

3.1 Dekking door zorginstellingen(concerns) in de analyse per sector per jaar

	Concerns					Aandeel in de totale bedrijfsopbrengsten				
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
	<i>aantal</i>					<i>%</i>				
Zogsector totaal	801	775	769	758	775	98,8	98,5	99,7	99,7	99,9
Totaal Cure (excl .GGZ–Zvw)	114	113	111	107	106	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Universitair medische centra	8	8	8	8	8	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Algemene ziekenhuizen	79	78	78	76	75	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Categoriale ziekenhuizen	27	27	25	23	23	100,0	99,6	100,0	100,0	100,0
Totaal Cure (excl .GGZ–Zvw)	687	662	658	651	669	97,9	97,4	99,5	99,5	99,9
Geestelijke Gezondheidszorg	81	79	86	90	96	90,4	89,9	100,0	100,0	100,0
Gehandicaptenzorg	136	136	136	140	139	98,8	98,9	100,0	100,0	100,0
Verpleging, verzorging en thuiszorg	368	352	330	321	312	100,0	99,4	99,1	99,1	99,8
Verpleging en verzorging	102	95	106	100	122					
Thuiszorg										

Bron: CBS.

3.1 Resultaat gewone bedrijfsvoering (EBT)

Het kengetal Resultaat gewone bedrijfsvoering (EBT) geeft aan hoe groot het resultaat voor belasting is ten opzichte van de bedrijfsopbrengsten.

Zorginstellingen hebben traditioneel een relatief lage winstmarge. Tabel 3.1.1 laat zien dat het gemiddelde resultaat groeit van 0,5 procent in 2007 naar 2,9 procent in 2011. Deze groei wordt echter voornamelijk bij de care sectoren gerealiseerd. Waar care-instellingen gemiddeld 3,1 procent resultaat halen, komen de cure instellingen tot een resultaatratio van 1,9 procent in 2011.

Opvallend is de ontwikkeling van het resultaat bij thuiszorginstellingen. Na een verdere daling van het negatieve resultaat in 2008 volgt in 2009 en 2010 een enorme stijging die in 2011 weer iets afneemt. Dit heeft te maken met de overgang in 2007 van huishoudelijke hulp naar de Wmo. Uit CBS-statistieken is gebleken dat instellingen die veel door Wmo gefinancierde huishoudelijke hulp leveren vaak verliesgevend zijn in 2007 en 2008. Uit onderzoek van PricewaterhouseCoopers in 2008 komt naar voren dat de gemeentetarieven voor huishoudelijke hulp vaak niet kostendekkend zijn. Uit de ActiZ-benchmark 2011 blijkt dat in 2009 en 2010 een toenemend aantal instellingen een positief resultaat voor de hulp thuis (Wmo) weet te realiseren.

3.1.1 Grenswaarden resultaat gewone bedrijfsvoering (EBT), totale Zorg en Cure

	2007	2008	2009	2010	2011
	%				
Totaal Zorg					
gemiddelde	0,5	1,3	2,9	3,0	2,9
1e deciel	-4,2	-2,8	-1,2	-1,0	-1,2
2e deciel	-1,2	-0,5	0,4	0,4	0,4
8e deciel	3,2	4,3	5,8	4,8	5,2
9e deciel	5,3	6,5	9,2	8,3	8,3
Totaal Cure					
gemiddelde	1,2	1,2	1,5	1,7	1,9
1e deciel	-2,3	-0,4	-0,2	0,1	0,4
2e deciel	-0,1	0,4	0,4	0,7	0,6
8e deciel	2,8	2,7	2,8	2,9	3,1
9e deciel	3,9	3,7	3,4	3,9	4,7
Universitair medische centra					
gemiddelde	1,7	1,7	1,0	0,7	1,4
1e deciel	x	x	x	x	x
2e deciel	x	x	x	x	x
8e deciel	x	x	x	x	x
9e deciel	x	x	x	x	x
Algemene ziekenhuizen					
gemiddelde	1,0	0,9	1,7	2,0	1,9
1e deciel	-1,9	-0,3	0,0	0,2	0,4
2e deciel	-0,3	0,4	0,7	0,9	0,6
8e deciel	2,4	2,7	2,9	3,0	3,3
9e deciel	4,0	3,6	3,8	4,1	4,7
Categorale ziekenhuizen en revalidatie-instellingen					
gemiddelde	1,6	2,0	1,0	1,3	1,9
1e deciel	x	x	x	x	x
2e deciel	-0,3	0,6	-0,5	0,3	0,5
8e deciel	3,6	3,3	2,7	2,8	3,0
9e deciel	x	x	x	x	x

Bron: CBS.

3.1.2 Grenswaarden Resultaat gewone bedrijfsvoering (EBT) voor de Care-sector

	2007	2008	2009	2010	2011
	%				
Totaal Care					
gemiddelde	0,4	1,3	3,2	3,2	3,1
1e deciel	-4,4	-3,2	-1,3	-1,2	-1,4
2e deciel	-1,4	-1,0	0,4	0,3	0,2
8e deciel	3,2	4,6	6,5	5,2	5,5
9e deciel	5,4	7,1	9,8	8,8	8,9
Geestelijke gezondheidszorg					
gemiddelde	1,7	1,3	3,2	2,7	4,0
1e deciel	-1,9	-3,4	-0,3	-1,2	-2,3
2e deciel	-0,4	-1,5	0,4	0,3	0,6
8e deciel	4,4	3,7	5,9	4,4	8,1
9e deciel	6,4	5,7	8,7	10,3	11,3
Gehandicaptenzorg					
gemiddelde	1,4	1,6	4,6	3,8	3,7
1e deciel	-3,0	-3,1	-0,1	-1,1	-1,7
2e deciel	-0,8	-0,8	0,8	0,5	0,1
8e deciel	3,6	3,9	7,8	5,8	5,3
9e deciel	6,1	7,0	12,7	10,0	9,7

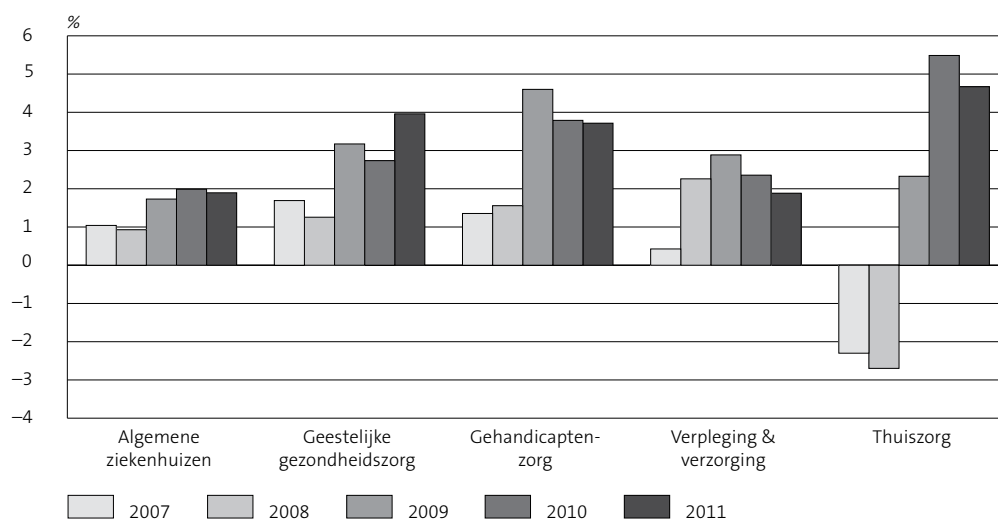
3.1.2 Grenswaarden Resultaat gewone bedrijfsvoering (EBT) voor de Care-sector (slot)

	2007	2008	2009	2010	2011
	%				
Verpleging & verzorging					
gemiddelde	0,4	2,3	2,9	2,4	1,9
1e deciel	-4,2	-1,4	-1,2	-1,0	-1,0
2e deciel	-1,6	0,0	0,4	0,4	0,3
8e deciel	3,0	4,7	5,9	4,6	4,3
9e deciel	4,7	6,4	8,5	6,6	5,9
Thuiszorg					
gemiddelde	-2,3	-2,7	2,3	5,5	4,7
1e deciel	-9,3	-22,7	-4,2	-3,2	-4,0
2e deciel	-4,3	-6,9	-0,7	0,0	-0,3
8e deciel	2,3	7,6	7,9	10,4	9,5
9e deciel	10,7	21,4	19,1	19,0	18,3

Bron: CBS.

Ondanks de budgetkorting van 380 miljoen is de winstmarge bij algemene ziekenhuizen slechts licht gedaald in 2011 in vergelijking met 2010.

3.1.3 Ontwikkeling van het gemiddelde resultaat (EBT) per sector

Bron: CBS.

3.2 Weerstandsvermogen

In dit rapport onderscheiden we twee benaderingen voor solvabiliteit. In de zorg wordt de solvabiliteit veelal berekend door het eigen vermogen te delen door de totale bedrijfsopbrengsten. Deze maat, aangeduid met weerstandsvermogen, geeft aan of in geval van faillissement er voldoende eigen vermogen is om de leningen te kunnen aflossen.

3.2.1 Grenswaarden weerstandsvermogen voor totale Zorg en Cure

	2007	2008	2009	2010	2011
	%				
Totaal Zorg					
gemiddelde	15,0	18,9	20,4	22,3	23,3
1e deciel	3,0	4,2	4,6	5,5	4,3
2e deciel	7,0	9,3	10,1	10,5	11,2
8e deciel	21,3	26,3	29,3	31,5	32,6
9e deciel	29,5	37,0	38,6	43,0	45,9
Totaal Cure					
gemiddelde	11,7	14,4	15,1	16,0	17,7
1e deciel	5,3	7,3	7,8	9,0	10,2
2e deciel	7,0	9,1	10,3	10,2	12,4
8e deciel	15,7	19,9	21,0	21,3	23,1
9e deciel	19,2	22,9	23,6	24,7	25,1
Universitair medische centra					
gemiddelde	11,9	15,6	16,1	15,9	17,3
1e deciel	x	x	x	x	x
2e deciel	x	x	x	x	x
8e deciel	x	x	x	x	x
9e deciel	x	x	x	x	x
Algemene ziekenhuizen					
gemiddelde	10,3	12,1	13,3	14,5	16,6
1e deciel	4,9	6,8	7,1	8,6	9,9
2e deciel	6,5	8,1	10,0	9,8	11,5
8e deciel	13,0	16,0	19,2	18,9	21,4
9e deciel	17,4	20,5	21,5	22,5	24,0
Categorale ziekenhuizen en revalidatie-instellingen					
gemiddelde	16,0	20,5	20,3	21,0	21,4
1e deciel	x	x	x	x	x
2e deciel	8,5	14,3	14,2	15,2	15,7
8e deciel	23,3	26,9	23,9	25,9	25,8
9e deciel	x	x	x	x	x

Bron: CBS.

3.2.2 Grenswaarden weerstandsvermogen voor de Care-sector

	2007	2008	2009	2010	2011
	%				
Totaal Care					
gemiddelde	15,5	19,7	21,2	23,3	24,2
1e deciel	2,5	3,7	3,7	4,3	3,4
2e deciel	7,0	9,3	10,0	10,7	10,8
8e deciel	22,9	28,1	30,6	33,4	34,2
9e deciel	30,5	38,3	41,1	46,8	48,4
Geestelijke gezondheidszorg					
gemiddelde	14,0	15,1	17,6	18,8	20,5
1e deciel	2,8	3,8	5,0	1,7	3,3
2e deciel	8,2	7,6	9,4	9,9	9,9
8e deciel	19,4	20,8	23,8	25,4	27,0
9e deciel	24,7	26,6	30,8	32,1	42,3
Gehandicaptenzorg					
gemiddelde	19,0	21,4	24,1	25,8	26,1
1e deciel	5,0	5,3	6,7	9,5	9,8
2e deciel	8,5	10,6	12,5	13,3	14,3
8e deciel	22,0	26,0	30,7	32,9	31,5
9e deciel	35,9	41,0	47,0	58,0	57,8

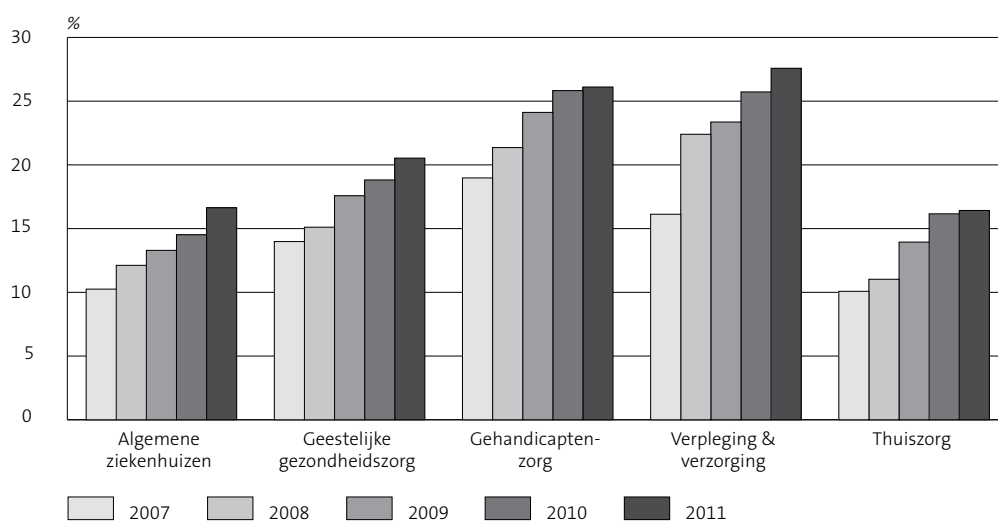
3.2.2 Grenswaarden weerstandsvermogen voor de Care-sector (slot)

	2007	2008	2009	2010	2011
	%				
Verpleging & verzorging					
gemiddelde	16,1	22,4	23,4	25,7	27,6
1e deciel	4,0	8,7	8,5	9,6	10,6
2e deciel	8,3	12,6	12,6	14,0	15,6
8e deciel	25,3	31,4	34,0	36,1	39,5
9e deciel	30,5	41,0	41,5	46,8	50,1
Thuiszorg					
gemiddelde	10,1	11,0	13,9	16,2	16,4
1e deciel	-4,4	-4,6	-2,8	0,3	-5,1
2e deciel	0,6	0,9	1,3	1,3	0,9
8e deciel	17,5	20,1	21,6	26,8	26,5
9e deciel	30,6	36,2	37,7	47,0	42,6

Bron: CBS.

Het weerstandsvermogen van de zorginstellingen is de laatste jaren flink toegenomen. In 2007 werd gemiddeld 15 procent behaald. In 2011 was dit 23,3 procent. Het Waarborgfonds voor de zorg (WfZ) acht voor de zorginstellingen een vermogen van minimaal 15 procent wenselijk. Meer dan 20 procent van de instellingen voldoet echter niet aan de vermogenseisen van het WfZ. De spreiding is echter heel groot. Bij de ziekenhuizen groeide het gemiddelde weerstandsvermogen van 11,7 procent in 2007 naar 17,7 procent in 2011, terwijl de care-instellingen in dezelfde periode gemiddeld van 15,5 procent naar 24,2 procent groeiden. Binnen de sector cure scoren de categorale ziekenhuizen en revalidatie-instellingen in 2010 gemiddeld boven de 20 procent en halen de algemene ziekenhuizen nog geen 17 procent. Binnen de care-sector is vooral de vermogensontwikkeling van de instellingen voor verpleging en verzorging opvallend. Zij groeiden van 16,1 procent in 2007 naar gemiddeld 27,6 procent in 2011.

3.2.3 Ontwikkeling van het gemiddelde weerstandsvermogen per sector

Bron: CBS.

3.3 Solvabiliteit

De tweede manier om solvabiliteit te berekenen is door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Dit geeft aan in welke mate een onderneming op een bepaald moment in staat is om aan haar totale verplichtingen te voldoen. Dit is de definitie die het meest gangbaar is in de bedrijfseconomie en daarom aangeduid wordt met solvabiliteit.

De ontwikkeling van de solvabiliteit volgens deze methode komt over het algemeen overeen met de uitkomsten van het weerstandsvermogen. We zien een groei in alle sectoren waarbij de cure lager scoort dan de care. Binnen de care liggen de gemiddelde waarden in 2011 tussen de 20 en 35 procent, waar de ziekenhuizen gemiddeld 10 procentpunten lager scoren.

3.3.1 Grenswaarden solvabiliteit voor totale Zorg en Cure

	2007	2008	2009	2010	2011
	%				
Totaal Zorg					
gemiddelde	19,0	24,7	26,1	27,2	28,0
1e deciel	4,6	6,3	7,1	8,8	8,6
2e deciel	7,9	10,4	11,8	13,5	13,8
8e deciel	31,1	40,5	43,4	44,5	46,6
9e deciel	44,1	56,7	57,8	59,1	61,3
Totaal Cure					
gemiddelde	10,8	13,2	14,1	15,8	16,9
1e deciel	4,4	6,5	6,3	7,5	9,0
2e deciel	6,0	7,7	9,5	10,8	10,7
8e deciel	14,4	17,6	18,6	21,0	22,5
9e deciel	18,2	24,0	23,7	24,2	25,5
Universitair medische centra					
gemiddelde	12,0	16,4	17,6	17,1	17,5
1e deciel	x	x	x	x	x
2e deciel	x	x	x	x	x
8e deciel	x	x	x	x	x
9e deciel	x	x	x	x	x
Algemene ziekenhuizen					
gemiddelde	8,8	10,4	12,2	14,2	15,1
1e deciel	3,6	6,1	6,1	6,8	8,4
2e deciel	5,8	7,4	8,5	10,1	10,2
8e deciel	12,9	14,7	17,1	20,2	21,1
9e deciel	14,2	17,0	19,9	22,5	23,8
Categorale ziekenhuizen en revalidatie-instellingen					
gemiddelde	16,3	20,2	18,9	20,8	22,6
1e deciel	x	x	x	x	x
2e deciel	7,0	11,0	11,3	13,7	14,5
8e deciel	20,9	25,8	24,6	26,0	30,8
9e deciel	x	x	x	x	x

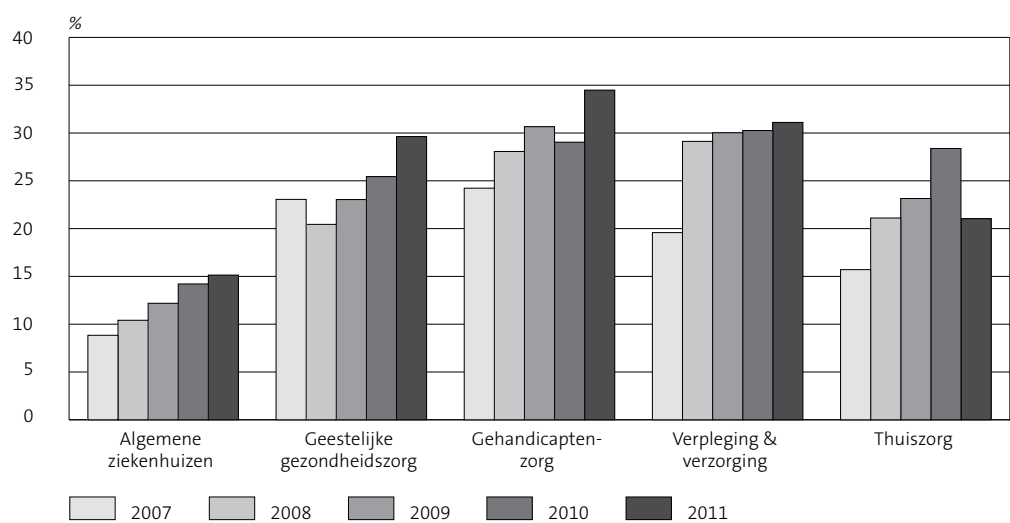
Bron: CBS.

3.3.2 Grenswaarden solvabiliteit voor de Care-sector

	2007	2008	2009	2010	2011
	%				
Totaal Care					
gemiddelde	20,3	26,7	28,1	29,0	29,8
1e deciel	4,9	5,9	7,9	8,9	8,5
2e deciel	9,5	12,3	13,4	14,6	15,4
8e deciel	33,4	44,0	46,3	47,6	50,3
9e deciel	47,7	58,7	59,9	62,1	62,5
Geestelijke gezondheidszorg					
gemiddelde	23,1	20,4	23,0	25,4	29,6
1e deciel	5,3	3,0	6,8	4,3	6,2
2e deciel	10,4	8,7	11,0	11,7	14,5
8e deciel	40,4	31,8	37,0	38,4	51,2
9e deciel	57,4	54,7	54,9	58,8	63,0
Gehandicaptenzorg					
gemiddelde	24,2	28,1	30,7	29,0	34,5
1e deciel	7,8	8,1	8,7	13,5	12,6
2e deciel	10,5	13,7	15,7	16,8	17,8
8e deciel	36,4	44,5	49,1	49,6	52,4
9e deciel	48,8	58,7	66,4	70,5	71,7
Verpleging & verzorging					
gemiddelde	19,6	29,1	30,0	30,3	31,1
1e deciel	5,1	9,1	10,3	10,7	10,9
2e deciel	9,5	14,0	15,3	15,0	16,1
8e deciel	29,1	44,4	45,8	45,2	46,8
9e deciel	42,3	57,4	57,8	59,6	59,4
Thuiszorg					
gemiddelde	15,7	21,1	23,2	28,4	21,0
1e deciel	-24,8	-23,8	-20,2	0,6	-19,8
2e deciel	1,5	4,2	6,1	8,9	4,8
8e deciel	43,3	54,5	53,3	52,6	53,6
9e deciel	58,8	65,2	61,1	67,0	66,4

Bron: CBS.

3.3.3 Ontwikkeling van de gemiddelde solvabiliteit per sector

4 Bedrijfslasten en personeels- omvang van care-instellingen

In deze paragraaf worden de kosten van care-instellingen over de periode 2007-2011 gerelateerd aan de personeelsformatie. Tevens is de samenhang onderzocht tussen de personeelsformatie en het weerstandsvermogen en tussen overheadkosten en het exploitatiesaldo. In bijlage 2 staat een compleet beeld met kernvariabelen uit de care.

4.1 Bedrijfslasten per arbeidsjaar

In tabel 4.1.1 is de verdeling gegeven van de totale bedrijfslasten per arbeidsjaar per verslagjaar. Voor de vergelijkbaarheid zijn de bedragen gecorrigeerd voor inflatie naar het prijspeil van 2011. In de opvolgende tabellen zijn de bedrijfslasten nader gespecificeerd. In tabel 4.1.4 zijn de arbeidskosten per arbeidsjaar weergegeven, in tabel 4.1.5 de overige bedrijfslasten en in tabel 4.1.6 de onderhouds- en energielasten.

4.1.1 Grenswaarden Bedrijfslasten per arbeidsjaar voor de Care-sector

	2007	2008	2009	2010	2011
<i>euro</i>					
Totaal Care					
1e deciel	56 934	56 645	56 884	55 441	53 765
2e deciel	60 682	61 363	61 935	60 181	60 325
3e deciel	63 877	64 430	65 929	64 509	64 680
4e deciel	66 475	67 060	68 129	67 899	67 493
5e deciel	68 991	69 651	70 940	70 962	70 826
6e deciel	71 771	72 366	73 843	74 222	73 893
7e deciel	74 855	75 546	77 149	77 581	78 119
8e deciel	79 971	79 890	81 369	82 394	82 549
9e deciel	89 146	89 371	91 610	91 666	92 924
Geestelijke gezondheidszorg					
1e deciel	67 755	69 461	70 352	75 127	72 316
2e deciel	73 197	73 532	73 451	77 216	76 520
3e deciel	76 741	76 057	76 441	79 224	78 886
4e deciel	79 022	78 808	79 600	81 773	81 370
5e deciel	80 715	81 653	82 248	83 778	83 377
6e deciel	84 473	84 981	85 153	85 742	85 105
7e deciel	87 386	86 899	87 048	89 335	87 538
8e deciel	89 342	91 986	93 927	93 762	93 326
9e deciel	97 603	113 652	102 990	102 619	101 495
Gehandicaptenzorg					
1e deciel	58 012	58 734	59 680	59 085	60 542
2e deciel	60 091	61 412	63 862	63 657	64 375
3e deciel	62 610	63 068	66 613	65 431	66 242
4e deciel	64 502	65 770	67 776	67 293	68 870
5e deciel	66 482	66 969	69 371	69 897	70 810
6e deciel	68 124	69 035	70 750	71 785	72 933
7e deciel	70 508	72 140	73 632	74 682	76 087
8e deciel	74 016	74 817	75 906	78 377	78 893
9e deciel	81 584	82 149	88 152	92 011	95 089

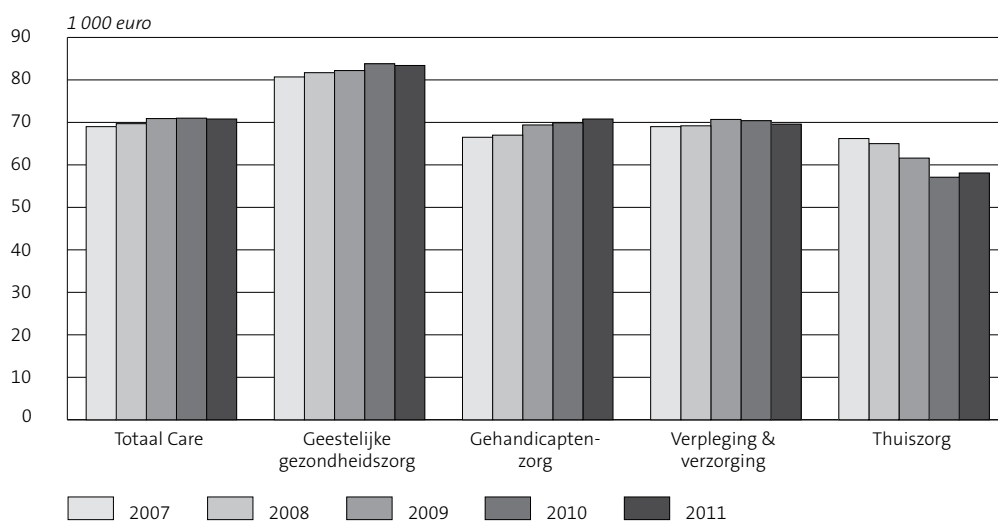
4.1.1 Grenswaarden Bedrijfslasten per arbeidsjaar voor de Care-sector(slot)

	2007	2008	2009	2010	2011
<i>euro</i>					
Verpleging & verzorging					
1e deciel	57 673	59 082	58 566	57 712	57 515
2e deciel	61 483	61 995	63 448	61 904	61 296
3e deciel	64 019	64 840	66 188	64 852	64 687
4e deciel	66 204	67 113	68 025	67 906	66 934
5e deciel	68 967	69 205	70 713	70 397	69 579
6e deciel	71 241	71 482	72 816	73 285	71 936
7e deciel	73 734	73 794	75 986	75 458	74 429
8e deciel	77 609	76 960	78 608	78 642	78 215
9e deciel	84 237	82 327	83 681	84 479	83 494
Thuiszorg					
1e deciel	40 808	35 680	43 817	36 209	36 581
2e deciel	50 392	48 198	48 293	46 682	45 764
3e deciel	56 062	54 202	53 239	50 604	48 577
4e deciel	61 055	58 175	58 035	54 154	52 251
5e deciel	66 196	64 985	61 557	57 052	58 101
6e deciel	69 854	69 936	66 106	59 691	63 723
7e deciel	73 705	77 349	76 536	68 082	72 890
8e deciel	91 467	92 247	84 460	84 498	86 144
9e deciel	152 693	160 847	179 147	150 509	144 597

Bron: CBS

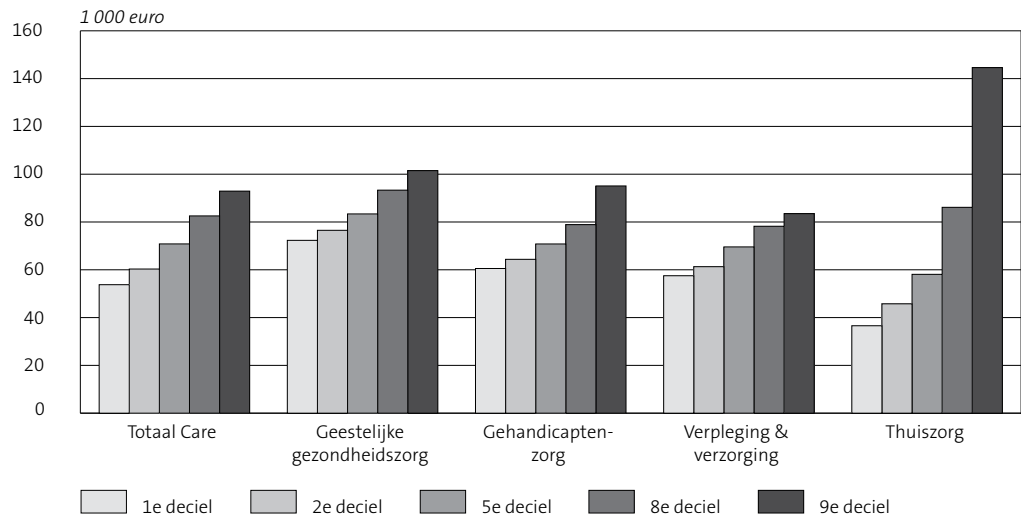
Figuur 4.1.2 laat zien dat de mediane bedrijfslasten, op prijspeil 2011, per arbeidsjaar bij instellingen voor V&V nauwelijks toenemen, bij instellingen voor geestelijke gezondheidszorg en gehandicaptenzorg licht stijgen en bij de thuiszorginstellingen dalen. De helft van de thuiszorginstellingen hadden in 2007 maximaal €66 000 bedrijfslasten per arbeidsjaar. In 2011 heeft de helft van de thuiszorginstellingen minder dan €58 000 bedrijfslasten per arbeidsjaar.

4.1.2 Ontwikkeling van de bedrijfslasten per arbeidsjaar per sector (mediaan)

Bron: CBS.

4.1.3 Spreiding van de bedrijfslasten per arbeidsjaar per sector, 2011

Bron: CBS.

4.1.4 Grenswaarden Arbeidskosten per arbeidsjaar voor de Care-sector

	2007	2008	2009	2010	2011
<i>euro</i>					
Totaal Care					
1e deciel	36 590	36 844	35 667	36 128	35 417
2e deciel	39 088	38 793	38 869	38 979	38 539
3e deciel	40 494	40 521	40 792	40 924	40 554
4e deciel	41 930	41 975	42 205	42 472	42 296
5e deciel	42 924	43 229	43 498	44 192	43 700
6e deciel	44 405	44 536	44 983	45 520	45 306
7e deciel	45 979	45 814	46 404	46 934	46 891
8e deciel	48 520	48 032	48 485	49 188	49 479
9e deciel	54 109	53 397	53 739	54 609	54 408
Geestelijke gezondheidszorg					
1e deciel	41 352	41 723	40 297	43 230	42 543
2e deciel	44 442	45 573	45 561	47 921	45 133
3e deciel	50 081	48 530	48 868	51 114	48 451
4e deciel	52 240	51 369	51 644	52 926	53 430
5e deciel	53 706	54 344	53 705	54 885	54 704
6e deciel	55 287	55 365	55 601	56 423	56 429
7e deciel	57 204	57 070	57 596	58 817	58 147
8e deciel	59 074	60 373	58 844	61 420	59 772
9e deciel	63 487	67 090	64 513	67 000	62 686
Gehandicaptenzorg					
1e deciel	38 292	38 154	37 266	36 431	38 624
2e deciel	39 725	39 823	40 025	40 541	40 531
3e deciel	41 197	41 015	41 607	41 856	41 999
4e deciel	42 175	42 139	42 544	43 068	42 980
5e deciel	42 924	43 257	43 764	44 249	44 379
6e deciel	43 767	44 488	44 432	45 258	45 389
7e deciel	45 663	45 224	45 831	46 385	46 349
8e deciel	46 712	46 230	46 648	47 326	47 526
9e deciel	49 117	48 276	48 510	49 707	50 123

4.1.4 Grenswaarden Arbeidskosten per arbeidsjaar voor de Care-sector (slot)

	2007	2008	2009	2010	2011
<i>euro</i>					
Verpleging & verzorging					
1e deciel	37 371	37 361	37 266	36 527	37 431
2e deciel	39 087	38 758	39 343	38 926	39 394
3e deciel	40 069	40 183	40 768	40 484	40 561
4e deciel	41 212	41 592	42 041	41 778	41 795
5e deciel	42 431	42 329	42 725	43 440	43 211
6e deciel	43 335	43 501	43 736	44 780	44 420
7e deciel	44 812	44 553	45 167	45 773	45 837
8e deciel	46 117	46 148	46 515	47 288	47 454
9e deciel	48 703	48 152	48 455	48 894	49 572
Thuiszorg					
1e deciel	25 042	21 023	24 981	25 918	25 883
2e deciel	33 540	30 629	31 765	34 117	30 424
3e deciel	35 847	34 347	34 867	36 127	33 468
4e deciel	38 472	37 943	37 669	37 622	36 731
5e deciel	42 272	42 011	40 139	39 863	38 001
6e deciel	44 224	43 892	43 037	42 674	39 895
7e deciel	45 009	45 355	46 227	44 770	43 062
8e deciel	48 083	49 096	50 007	46 931	45 886
9e deciel	62 045	58 220	54 225	52 935	54 121

Bron: CBS.

De verschillen binnen de sectoren zijn het grootst bij thuiszorginstellingen. Tien procent van de thuiszorginstellingen heeft minder dan €36 500 bedrijfslasten per arbeidsjaar. Aan de andere kant heeft ook tien procent van de thuiszorginstellingen meer dan €144 500 bedrijfslasten per arbeidsjaar. Voor V&V-instellingen is de spreiding het kleinst, daar heeft tachtig procent van de concerns tussen de €57 500 en €83 500 bedrijfslasten per arbeidsjaar.

4.1.5 Grenswaarden Overige bedrijfslasten per arbeidsjaar Care-sector

	2007	2008	2009	2010	2011
<i>euro</i>					
Totaal Care					
1e deciel	14 552	14 453	14 848	13 553	13 423
2e deciel	16 668	17 302	17 390	16 544	16 348
3e deciel	18 388	19 060	19 546	18 479	18 380
4e deciel	19 918	20 542	20 834	20 281	20 084
5e deciel	21 509	22 335	22 263	21 643	21 826
6e deciel	22 854	23 787	24 024	22 946	23 406
7e deciel	24 821	25 915	26 032	25 509	25 678
8e deciel	27 838	28 956	29 242	28 979	29 243
9e deciel	35 871	36 259	39 650	36 961	40 217
Geestelijke gezondheidszorg					
1e deciel	16 938	18 152	18 429	18 753	18 175
2e deciel	19 285	18 839	20 540	20 504	20 339
3e deciel	21 232	20 947	21 610	21 717	22 206
4e deciel	21 998	23 074	23 222	23 044	22 868
5e deciel	23 657	24 648	24 688	24 171	24 375
6e deciel	25 482	26 365	25 786	26 832	26 249
7e deciel	27 899	28 305	29 152	29 372	28 994
8e deciel	32 199	32 539	34 276	34 080	34 101
9e deciel	35 917	42 511	45 038	43 107	42 319

4.1.5 Grenswaarden Overige bedrijfslasten per arbeidsjaar Care-sector (slot)

	2007	2008	2009	2010	2011
euro					
Gehandicaptenzorg					
1e deciel	15 329	15 606	16 078	15 907	15 928
2e deciel	16 690	17 235	18 452	18 012	17 482
3e deciel	18 070	18 533	19 820	19 067	19 160
4e deciel	18 853	19 594	20 506	20 485	20 256
5e deciel	20 014	21 073	21 473	21 565	21 731
6e deciel	21 039	22 655	23 113	22 979	24 208
7e deciel	22 272	24 606	25 327	25 510	26 361
8e deciel	24 591	26 875	27 253	29 276	30 419
9e deciel	29 889	32 698	44 982	47 885	47 536
Verpleging & verzorging					
1e deciel	15 060	15 377	15 733	14 810	14 831
2e deciel	17 124	17 574	17 807	17 124	16 861
3e deciel	18 474	19 501	19 768	18 800	18 500
4e deciel	20 147	21 005	21 331	20 654	20 059
5e deciel	21 663	22 542	22 673	21 702	21 567
6e deciel	23 071	23 720	23 985	22 522	22 419
7e deciel	25 084	25 357	25 699	24 612	24 409
8e deciel	27 573	27 631	27 741	27 046	26 839
9e deciel	33 844	32 175	32 061	32 716	32 703
Thuiszorg					
1e deciel	7 870	8 159	8 541	6 835	6 779
2e deciel	12 056	10 919	10 286	9 142	9 432
3e deciel	14 553	13 925	13 097	10 702	12 154
4e deciel	17 726	17 374	15 312	13 190	14 134
5e deciel	21 247	19 850	19 031	15 517	16 555
6e deciel	22 131	24 357	21 217	17 732	20 902
7e deciel	24 786	35 784	29 378	21 260	26 944
8e deciel	38 965	45 005	42 784	31 957	35 487
9e deciel	120 724	102 044	130 863	110 778	96 563

Bron: CBS.

4.1.6 Grenswaarden Onderhoud- en energiekosten per arbeidsjaar Care-sector

	2007	2008	2009	2010	2011
euro					
Totaal Care					
1e deciel	1 014	250	115	41	5
2e deciel	1 911	1 704	1 443	1 298	1 057
3e deciel	2 240	2 190	2 144	1 977	1 790
4e deciel	2 459	2 465	2 475	2 339	2 243
5e deciel	2 686	2 731	2 778	2 642	2 520
6e deciel	2 916	3 015	3 113	2 943	2 813
7e deciel	3 379	3 418	3 529	3 361	3 142
8e deciel	3 944	3 973	4 040	3 828	3 620
9e deciel	4 824	4 931	4 935	4 708	4 620
Geestelijke gezondheidszorg					
1e deciel	744	753	172	236	105
2e deciel	1 692	1 591	1 398	1 362	983
3e deciel	2 046	1 982	1 592	1 734	1 464
4e deciel	2 295	2 229	2 024	2 119	1 932
5e deciel	2 433	2 539	2 416	2 440	2 431
6e deciel	2 777	2 837	2 792	2 853	2 780
7e deciel	3 117	3 220	3 202	3 281	3 087
8e deciel	4 224	3 972	3 861	4 053	4 303
9e deciel	6 056	4 970	4 691	6 590	6 277

4.1.6 Grenswaarden Onderhoud- en energiekosten per arbeidsjaar Care-sector (slot)

	2007	2008	2009	2010	2011
<i>euro</i>					
Gehandicaptenzorg					
1e deciel	1 614	1 521	1 392	1 305	971
2e deciel	2 111	2 150	2 037	1 934	1 912
3e deciel	2 365	2 331	2 323	2 091	2 216
4e deciel	2 535	2 552	2 617	2 437	2 394
5e deciel	2 721	2 693	2 895	2 756	2 572
6e deciel	2 850	2 894	3 054	3 093	2 846
7e deciel	3 121	3 175	3 381	3 331	3 229
8e deciel	3 488	3 554	3 726	3 756	3 556
9e deciel	4 219	3 969	4 997	4 492	4 307
Verpleging & verzorging					
1e deciel	1 918	1 962	2 112	1 840	1 788
2e deciel	2 258	2 321	2 414	2 272	2 170
3e deciel	2 451	2 627	2 645	2 488	2 437
4e deciel	2 685	2 842	2 919	2 703	2 668
5e deciel	2 897	3 103	3 295	2 941	2 908
6e deciel	3 263	3 469	3 604	3 337	3 140
7e deciel	3 701	3 939	3 944	3 655	3 511
8e deciel	4 199	4 414	4 526	4 190	3 942
9e deciel	5 123	5 507	5 522	4 993	5 100
Thuiszorg					
1e deciel	0	0	0	0	0
2e deciel	0	0	0	0	0
3e deciel	161	0	0	0	0
4e deciel	442	0	0	0	0
5e deciel	950	128	127	93	129
6e deciel	1 366	329	356	246	340
7e deciel	2 250	646	761	425	673
8e deciel	2 614	1 155	1 115	1 119	1 072
9e deciel	3 552	2 318	2 109	1 692	1 907

Bron: CBS.

4.2 Correlaties

Om meer inzicht te krijgen in de samenhang tussen de personeelsformatie en financiële resultaten is een aantal correlaties berekend. De resultaten staan in tabel 4.2.1.

De hypothese dat hoge bedrijfslasten per arbeidsjaar samengaan met een lager weerstandsvermogen wordt deels bevestigd. Voor bijna alle jaren wordt een kleine negatieve correlatie gevonden. Alleen bij de instellingen voor verpleging en verzorging is de correlatie significant en mag verondersteld worden dat deze samenhang niet op toeval berust.

Ook de samenhang van het weerstandsvermogen met het aandeel van de arbeidskosten in de totale bedrijfslasten is zeer zwak. Slechts in enkele jaren bij enkele sectoren wordt een significante positieve samenhang gevonden. Maar dit is onvoldoende om te stellen dat het weerstandsvermogen van instellingen hoger is naarmate een groter deel van de bedrijfslasten uit arbeidskosten bestaat.

Hetzelfde geldt voor het aandeel van overhead- en facilitaire functies in de loonsom. Relatief hogere overhead- en facilitaire kosten leiden niet tot een relatief hoger of lager weerstandsvermogen. Slechts in een beperkt aantal gevallen is sprake van een significant verband. Bij V&V-instellingen hangen hogere overhead- en facilitaire kosten wel samen met een lager bedrijfsresultaat. Vreemd genoeg hingen in

2008 en 2009 hogere overhead- en facilitaire kosten bij GGZ-instellingen juist samen met een hoger bedrijfsresultaat. Met deze uitkomsten ligt het voor de hand te veronderstellen dat overhead- en facilitaire kosten in care-instellingen geen directe invloed hadden op de bedrijfsresultaten in de periode 2007–2011.

4.2.1 Correlaties personeelskengetallen met weerstandsvermogen en exploitatiesaldo

	Weerstandsvermogen			Bedrijfsresultaat
	bedrijfslasten per arbeidsjaar	Aandeel arbeidskosten in totale bedrijfslasten	Aandeel overhead in totale loonkosten	Aandeel overhead in totale loonkosten
Totaal Care				
2007	–0,09*	0,07	0,01	–0,05
2008	–0,08*	0,10*	0,07	0,00
2009	–0,12*	0,09*	0,08*	–0,06
2010	–0,08*	0,00	0,08	–0,11*
2011	–0,06	0,04	0,13*	–0,09*
Geestelijke gezondheidszorg				
2007	–0,16	–0,22	–0,05	0,13
2008	–0,22	–0,05	–0,11	0,24*
2009	–0,19	0,06	–0,04	0,22*
2010	–0,12	–0,08	0,06	0,07
2011	0,09	–0,11	0,03	0,07
Gehandicaptenzorg				
2007	–0,03	–0,04	0,05	–0,02
2008	0,02	0,09	0,18*	–0,02
2009	–0,03	0,01	0,11	–0,07
2010	–0,02	0,01	–0,02	–0,10
2011	–0,04	0,04	0,07	–0,10
Verpleging & verzorging				
2007	–0,18*	0,00	0,03	–0,07
2008	–0,16*	0,06	0,14*	–0,18*
2009	–0,32*	0,16*	0,07	–0,14*
2010	–0,12*	0,05	0,13*	–0,22*
2011	0,00	–0,02	0,18*	–0,28*
Thuiszorg				
2007	–0,08	0,22*	–0,02	0,01
2008	–0,09	0,17	–0,17	–0,01
2009	–0,14	0,13	0,00	0,00
2010	–0,10	0,05	0,02	–0,11
2011	–0,07	0,09	0,08	–0,04

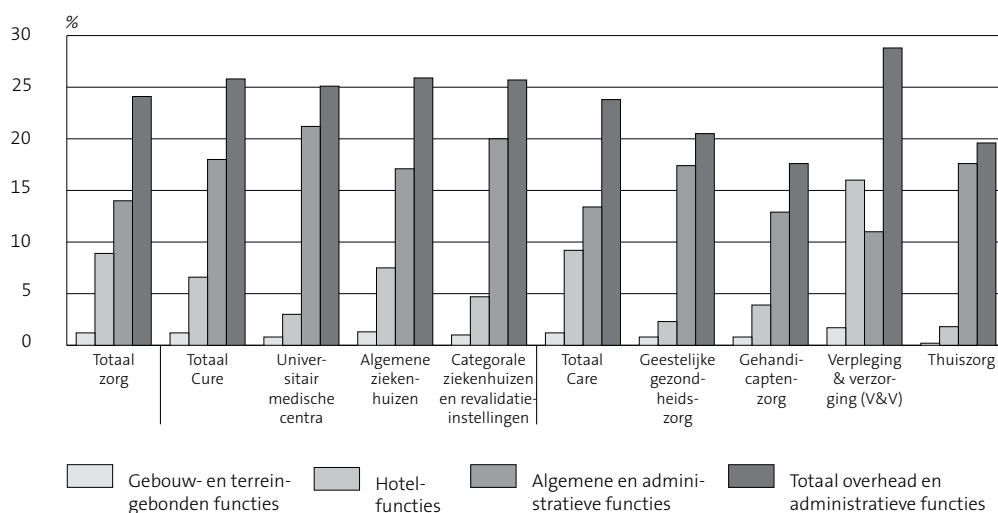
* p-waarde < 0,05

Bron: CBS.

5 Personeel in zorginstellingen

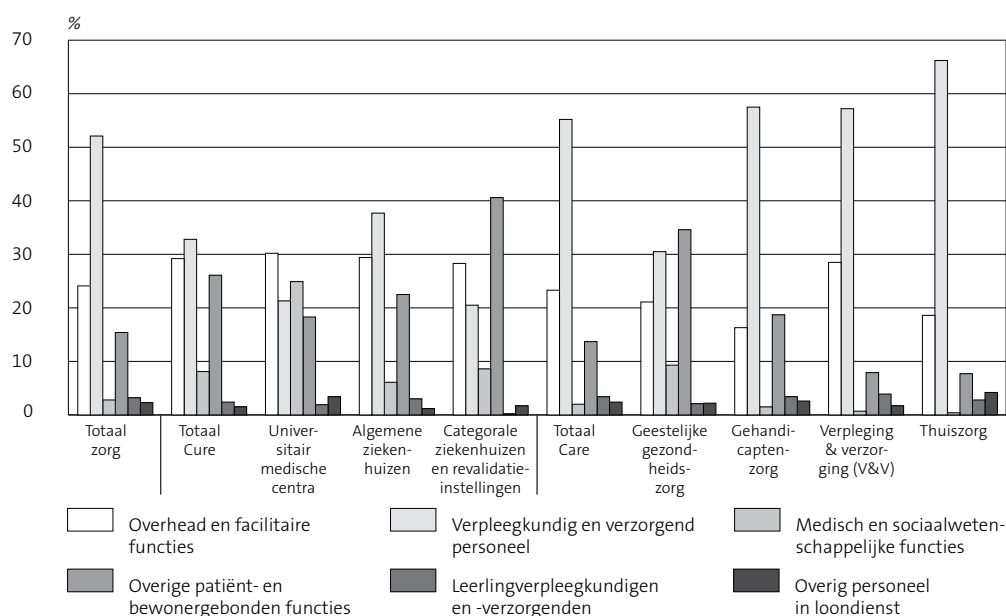
In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de personeelssamenstelling in zorginstellingen in 2011.

5.1 Lonen overhead en facilitaire functies als aandeel in de totale loonsom, 2011

Bron: CBS.

5.2 Arbeidsjaren per personeelscategorie als aandeel in het totale aantal arbeidsjaren van personeel in loondienst, 2011

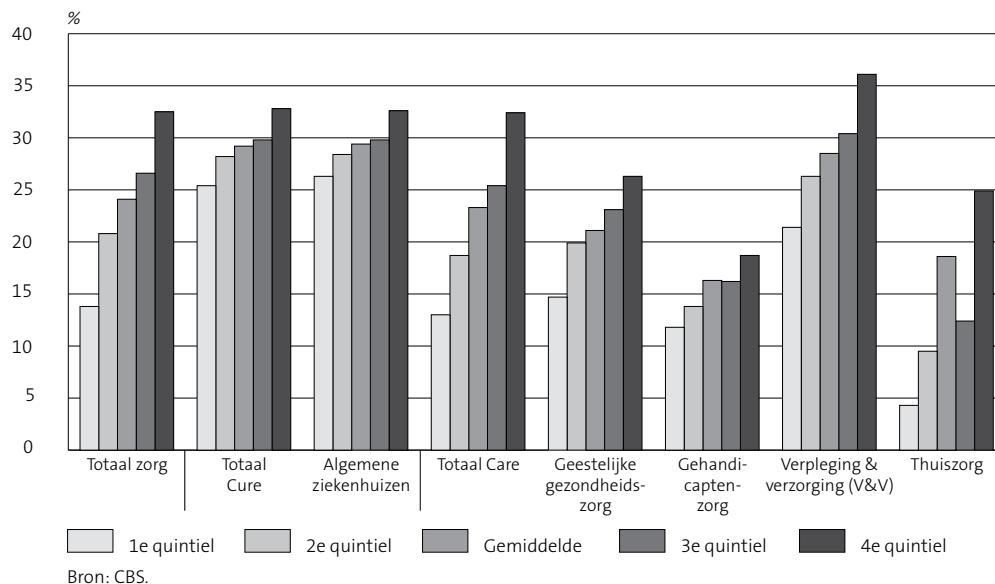

Bron: CBS.

Ongeveer 25 procent van de loonsom in zorginstellingen betreft overhead en facilitaire functies, waarvan het merendeel bestaat uit algemene en administratieve functies (zie figuur 5.1). Instellingen uit de V&V-sector verschillen van de andere sectoren door een veel hoger aandeel personeel in hotelfuncties. Hierdoor vormt de overhead en facilitaire functies bijna 30 procent van de lonen. Bij de ziekenhuizen, de GGZ en de thuiszorg is het loonaandeel van de algemene en administratieve functies hoger dan in de sectoren V&V en GHZ. Dit komt mogelijk doordat in de eerstgenoemde sectoren vooral veel kortdurende zorg voorkomt en dit zorgtype naar verhouding meer administratieve ondersteuning, voor bijvoorbeeld het plannen van afspraken, vereist.

In figuur 5.2 is de verdeling van de arbeidsjaren over de verschillende personeelscategorieën weergegeven. Hieruit blijkt dat het aandeel personeel in V&V-instellingen in overhead en facilitaire functies niet hoger is dan dat in ziekenhuizen.

5.3 Grenswaarden van het aandeel overhead en facilitaire functies in het totaal aantal arbeidsjaren van personeel in loondienst, 2011

De spreiding van het aandeel overhead is groot bij care-instellingen. Eén op de vijf V&V-instellingen heeft een personeelsbestand in loondienst dat voor meer dan 36 procent bestaat uit overhead en facilitaire functies. Aan de andere kant heeft één op de vijf V&V-instellingen minder dan 22 procent overhead en facilitaire functies. Doordat relatief veel thuiszorginstellingen voornamelijk met ingehuurd personeel werken is de spreiding van het aandeel overhead en facilitaire functies in loondienst relatief groot.

6 Conclusie

Benchmarkgegevens zijn nuttig bij het beoordelen van de financiële prestaties van individuele zorginstellingen. Naast de gemiddelde waarden per sector wordt ook de spreiding weergegeven. Dit maakt het tevens mogelijk om de zorgsectoren met elkaar te vergelijken. Bij ziekenhuizen is het resultaat uit gewone bedrijfsvoering lager dan bij care-instellingen. Bovendien is de spreiding kleiner. Zo heeft 80 procent van de algemene ziekenhuizen in 2011 een resultaat tussen 0,4 en 4,7 procent van de bedrijfsopbrengsten, waar 80 procent van de instellingen voor geestelijke gezondheidszorg, gehandicaptenzorg en instellingen voor verpleging en verzorging een resultaat tussen de -2,3 procent en 11,3 procent behalen. Bij thuiszorginstellingen loopt deze marge zelfs van -4 tot 18,3 procent.

De resultaten van thuiszorginstellingen wijken vaker af van instellingen uit de andere sectoren. Doordat de zorg extramuraal wordt geleverd zijn de afschrijvingen op vaste activa en kosten ten behoeve van overnachtende patiënten/cliënten, zoals hotelmatige kosten, veel lager dan in sectoren waar intramurale zorg wordt geleverd.

Voor de kengetallen Resultaat gewone bedrijfsvoering (EBT), Weerstandsvermogen en Solvabiliteit is de ontwikkeling in de afgelopen vier verslagjaren weergegeven.

Het gemiddelde resultaat van zorginstellingen groeit van 0,5 procent in 2007 naar 2,9 procent in 2011. Deze groei wordt voornamelijk door de care sectoren behaald. Het resultaat van ziekenhuizen groeiden in deze periode van 1,2 procent in 2007 naar 1,9 procent in 2011.

We onderscheiden twee benaderingen van de solvabiliteit van instellingen. Weerstandsvermogen wordt berekend door het eigen vermogen te delen door de totale bedrijfsopbrengsten. Bij Solvabiliteit wordt het eigen vermogen gedeeld door het balanstotaal.

Voor ziekenhuizen leveren beide berekeningswijzen nagenoeg hetzelfde resultaat op. Er is weinig verschil tussen het eigen vermogen in relatie tot de bedrijfsopbrengsten en het eigen vermogen gedeeld door het balanstotaal. De gemiddelde solvabiliteit en het weerstandsvermogen bij ziekenhuizen nemen toe van 11 procent in 2007 naar bijna 17 procent in 2011. Het weerstandsvermogen van instellingen in de care sectoren groeit van 15,5 procent in 2007 naar 24 procent in 2011, terwijl de solvabiliteit stijgt van 20,3 procent in 2007 naar bijna 30 procent in 2011.

Het Waarborgfonds voor de zorg acht voor de zorginstellingen een weerstandsvermogen van minimaal 15 procent wenselijk. De analyse laat zien dat minimaal 20 procent van de instellingen in de sectoren algemene en categorale ziekenhuizen, GGZ, Gehandicaptenzorg, V&V en thuiszorg deze norm ondanks de groei in de afgelopen jaren niet haalt.

De ontwikkelingen van de bedrijfslasten per arbeidsjaar in care-instellingen zijn lastig te duiden. De toename van de bedrijfslasten lijkt samen te gaan met de toename van de personeelsomvang waardoor de kosten per arbeidsjaar door de jaren nagenoeg gelijk blijven. Ook lijkt er geen directe samenhang te bestaan tussen de personeelssamenstelling en de exploitatieresultaten.

Bij de ziekenhuizen en de GGZ is het loonaandeel van de algemene en administratieve functies hoger dan in de sectoren V&V en GHZ. Dit komt doordat in de eerstgenoemde sectoren relatief veel kortdurende zorg voorkomt.

Lijst van begrippen en afkortingen

Afschrijvingen op vaste activa – De waardevermindering van duurzame productiemiddelen, zoals machines, gebouwen, vervoermiddelen en software, als gevolg van normale slijtage en voorzienbare economische veroudering.

Algemene kosten – Kosten van administratie, communicatie, algemeen beheer, verzekeringen en belastingen en dergelijke.

Andere bedrijfslasten – Alle, niet eerder genoemde bedrijfslasten. Exclusief personeelskosten, afschrijvingen, kosten voeding, andere hotelmatige kosten, algemene kosten, cliënt-/bewonergebonden kosten, terrein- en gebouwgebonden kosten, huur/leasing kapitaalgoederen.

Arbeidsjaar – Arbeidsjaar is een maat voor het arbeidsvolume die wordt berekend door alle banen (voltijd en deeltijd) in een jaar om te rekenen naar voltijdequivalenten (vte).

AWBZ – Algemene Wet Bijzondere Zorgkosten

CIBG – Het CIBG is een uitvoeringsorganisatie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. De organisatie startte in 1995 als project en is sinds 2003 een zelfstandige uitvoeringsorganisatie.

Cliënt- en bewonersgebonden kosten – Kosten van onderzoek, behandeling (inclusief medicijnen), verpleging, verzorging, instrumentarium en apparatuur. Exclusief personeelskosten.

Effecten – Beleggingen die op korte termijn in liquide middelen zijn om te zetten en niet bedoeld als deelneming of om invloed uit te oefenen.

Eigen vermogen – Totaal activa minus vreemd vermogen.

Financieel resultaat – De financiële baten minus de financiële lasten. De baten bestaan uit rentebaten, baten uit deelnemingen, ontvangen dividenden, winst op beleggingen en overige financiële baten. De lasten omvatten de rentelasten, de kosten van leningen, het verlies op deelnemingen en het verlies op beleggingen.

Financiële vaste activa – Vaste activa die betrekking hebben op financiële kapitaalgoederen zoals deelnemingen in andere ondernemingen, beleggingen in vastgoed of effecten, hypotheekleningen, leningen op schuldbekentenis, bancaire kredietverlening, en zaken als vorderingen die op lange termijn aan derden (anders dan uit hoofde van een kapitaaldeelname) ter beschikking zijn gesteld.

Financieringsoverschot – Schulden uit hoofde van financieringsoverschot. Het financieringsverschil is het geaccumuleerde verschil tussen het wettelijk vastgestelde jaarlijkse budget voor AWBZ- en ZVW-zorg en de daarop ontvangen vergoedingen. In het geval van een negatief financieringsverschil (oftewel meer ontvangen dan volgens het budget vastgesteld) is sprake van een schuld genaamd 'financieringsoverschot'.

Financieringstekort – Vorderingen uit hoofde van financieringstekort. Het financieringsverschil is het geaccumuleerde verschil tussen het wettelijk vastgestelde jaarlijkse budget voor AWBZ- en Zvw-zorg en

de daarop ontvangen vergoedingen. In het geval van een positief financieringsverschil (oftewel minder ontvangen dan volgens het budget vastgesteld) is sprake van een vordering genaamd 'financieringstekort'.

Huur/operationele leasing kap.goederen – Huur en operationele leasing kapitaalgoederen.

Immateriële vaste activa – Vaste activa die betrekking hebben op niet-tastbare kapitaalgoederen zoals concessies, vergunningen, octrooien, patenten, goodwill.

Kortlopende schulden – Verplichtingen die in het komende boekjaar moeten worden nagekomen.

Kortlopende vorderingen – Vorderingen met een (resterende) looptijd van hoogstens een jaar. Exclusief financieringstekort, kortlopende effecten en liquide middelen.

Kosten uitzendkrachten en overige inleen – Betalingen voor stagiaires, uitzendkrachten en overig ingehuurd personeel. Exclusief vergoedingen (zoals de zogenaamde lumpsum) voor vrijgevestigde medische specialisten praktijkhoudend in algemene en categorale ziekenhuizen.

Liquide middelen – Chartaal geld en girale en overige deposito's.

NZa – Nederlandse Zorgautoriteit

Materiële vaste activa – Vaste activa die betrekking hebben op tastbare kapitaalgoederen zoals gebouwen, terreinen en machines.

Onderhanden werk u.h.v. DBC's – Onderhanden werk, oftewel nog niet voltooide zorgproductie, uit hoofde van DiagnoseBehandelCombinaties (DBC's) bij ziekenhuizen en (met ingang van verslagjaar 2008) instellingen voor geestelijke gezondheidszorg.

Onderhoud- en energiekosten – Energiekosten en onderhoudskosten van terreinen, gebouwen, installaties. Inclusief dotaties aan onderhoudsvoorzieningen.

Overige personeelskosten -Kosten werving en selectie, opleiding, kleding, kinderopvang en dergelijke voor personeel.

Resultaat voor belastingen – De som van het bedrijfsresultaat, het financieel resultaat en het saldo buitengewone baten/lasten.

Totaal activa – Totaal van alle bezittingen.

Totaal arbeidskosten – Totaal van de bruto lonen en salarissen van werknemers en de ten laste van de werkgevers komende sociale premies.

Totaal bedrijfsopbrengsten – De opbrengsten uit de normale bedrijfsuitoefening, in dit geval de verkopen van goederen en diensten, alsmede de waarde van voorraadmutaties, geactiveerde productie voor het eigen bedrijf, subsidies en schade-uitkeringen.

Totaal niet eerder genoemde bedrijfslasten – Overige bedrijfslasten niet eerder genoemd. Som van kosten van voeding, andere hotelmatige kosten, algemene kosten, cliënt-/bewonergebonden kosten, terrein- en gebouwgebonden kosten, huur/leasing kapitaalgoederen en andere bedrijfslasten. Exclusief financiële en buitengewone lasten.

UMC – Universitair Medisch Centrum

Voeding- en hotelmatige kosten – Behalve de kosten van maaltijdverstrekkingen (voeding) zijn er andere hotelmatige kosten zoals kosten van huishouding, linnenvoorziening en vervoer van cliënten

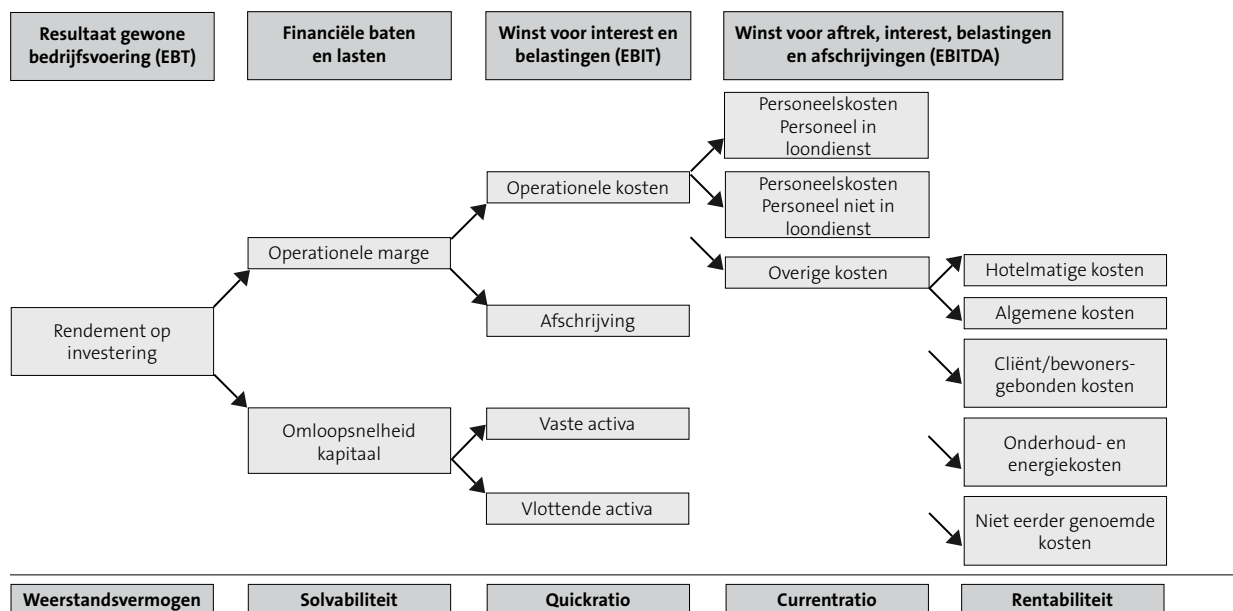
Voorraden – Geproduceerde activa bestaande uit goederen en diensten die zijn ontstaan in de lopende of in een eerdere periode en die worden aangehouden voor verkoop, gebruik in het productieproces of voor ander gebruik in de toekomst.

Wmo – Wet maatschappelijke ontwikkeling

Zvw – Zorgverzekeringswet

Bijlage 1

Benchmarkmodel

Bijlage 2

Kerncijfers zorginstellingen in de Care-sector, 2008–2011

	Eenheid	2008				2009			
		Totaal Care	geestelijke gezondheidszorg	gehandicapten-zorg	verpleging, ver-zorging en thuis-zorg	Totaal Care	geestelijke gezondheidszorg	gehandicapten-zorg	verpleging, ver-zorging en thuis-zorg
Totaal bedrijfsopbrengsten	<i>mln euro</i>	25 654	4 862	6 432	14 360	27 046	5 238	6 928	14 880
Totaal arbeidskosten	<i>mln euro</i>	16 245	3 187	4 014	9 044	16 714	3 357	4 215	9 142
Totaal bedrijfslasten	<i>mln euro</i>	25 106	4 753	6 222	14 131	26 068	5 057	6 617	14 394
Bedrijfsresultaat	<i>mln euro</i>	548	109	210	229	978	181	311	486
Bedrijfslasten per arbeidsjaar werknemer	<i>euro</i>	209 117	77 209	64 907	67 000	214 366	79 713	66 926	67 727
Loonkosten per arbeidsjaar werknemer	<i>euro</i>	111 131	41 894	34 175	35 062	114 069	43 537	35 107	35 426
Totaal activa	<i>mln euro</i>	20 343	4 803	4 871	10 669	21 560	4 962	5 348	11 250
Liquide middelen	<i>mln euro</i>	1 705	120	419	1 166	2 150	169	536	1 445
Boekwaarde per 31 december	<i>mln euro</i>	14 812	2 780	3 931	8 101	15 507	2 929	4 278	8 300
Totaal werknemers (arbeidsjaren)	<i>aantal arbeidsjaren</i>	368 330	61 560	95 860	210 910	374 840	63 440	98 870	212 530
Totaal overhead en facilitaire functies	<i>aantal arbeidsjaren</i>	81 650	15 240	14 690	51 720	81 750	15 370	15 040	51 340
Aandeel overhead en facilitaire functies	%	22	25	15	25	22	24	15	24
Algemene en administratieve functies	<i>aantal arbeidsjaren</i>	39 460	10 560	8 160	20 740	39 280	11 030	8 440	19 810
Aandeel algemene en administratieve functies	%	11	17	9	10	11	17	9	9
Hotelfuncties	<i>aantal arbeidsjaren</i>	37 810	3 960	5 590	28 260	37 130	3 630	5 650	27 850
Terrein- en gebouwgebonden functies	<i>aantal arbeidsjaren</i>	4 400	730	940	2 730	5 360	720	950	3 690
Totaal patiënt- en bewonergeb. functies	<i>aantal arbeidsjaren</i>	268 050	44 330	75 930	147 790	271 400	45 780	77 860	147 760
Verpleegkundig en verzorgend personeel	<i>aantal arbeidsjaren</i>	208 860	24 450	59 990	124 420	211 500	24 180	61 660	125 660
Medisch en sociaal-wetenschapp. functies	<i>aantal arbeidsjaren</i>	13 630	8 220	1 890	3 520	13 550	8 270	2 170	3 110
Ov. patiënt- en bewonergeb. functies	<i>aantal arbeidsjaren</i>	45 560	11 660	14 050	19 850	46 350	13 330	14 030	18 990
Leerling-verpleegkundig en -verzorgend	<i>aantal arbeidsjaren</i>	12 820	1 490	3 210	8 120	13 540	1 460	3 510	8 570
Overig personeel in loondienst	<i>aantal arbeidsjaren</i>	5 810	500	2 030	3 280	8 150	820	2 460	4 870

		2010				2011			
		Totaal Care	geestelijke gezondheidszorg	gehandicapten-zorg	verpleging, ver-zorging en thuis-zorg	Totaal Care	geestelijke gezondheidszorg	gehandicapten-zorg	verpleging, ver-zorging en thuis-zorg
Totaal bedrijfsopbrengsten	<i>mln euro</i>	27 788	5 323	7 184	15 281	28 838	5 550	7 612	15 676
Totaal arbeidskosten	<i>mln euro</i>	17 445	3 446	4 424	9 575	18 147	3 567	4 685	9 895
Totaal bedrijfslasten	<i>mln euro</i>	26 874	5 147	6 934	14 793	27 848	5 359	7 337	15 152
Bedrijfsresultaat	<i>mln euro</i>	914	176	250	488	990	191	275	524
Bedrijfslasten per arbeidsjaar werknemer	<i>euro</i>	217 580	81 685	68 681	67 213	223 036	84 434	71 047	67 555
Loonkosten per arbeidsjaar werknemer	<i>euro</i>	116 167	44 644	35 806	35 717	118 964	45 738	37 010	36 217
Totaal activa	<i>mln euro</i>	23 003	4 841	5 730	12 432	23 859	4 831	5 933	13 095
Liquide middelen	<i>mln euro</i>	2 832	322	631	1 879	2 993	331	620	2 042
Boekwaarde per 31 december	<i>mln euro</i>	16 647	2 988	4 537	9 122	17 157	3 082	4 508	9 567
Totaal werknemers (arbeidsjaren)	<i>aantal arbeidsjaren</i>	384 060	63 010	100 960	220 090	391 030	63 470	103 270	224 290
Totaal overhead en facilitaire functies	<i>aantal arbeidsjaren</i>	82 030	15 060	16 020	50 950	81 210	15 040	15 610	50 560
Aandeel overhead en facilitaire functies	%	21	24	16	23	21	24	15	23
Algemene en administratieve functies	<i>aantal arbeidsjaren</i>	39 270	10 800	9 120	19 350	39 100	10 970	9 250	18 880
Aandeel algemene en administratieve functies	%	10	17	9	9	10	17	9	8
Hotelfuncties	<i>aantal arbeidsjaren</i>	38 570	3 570	5 990	29 010	37 950	3 370	5 480	29 100
Terrein- en gebouwgebonden functies	<i>aantal arbeidsjaren</i>	4 190	690	910	2 590	4 150	690	880	2 580
Totaal patiënt- en bewonergeb. functies	<i>aantal arbeidsjaren</i>	278 220	45 680	78 310	154 230	287 200	46 010	80 670	160 520
Verpleegkundig en verzorgend personeel	<i>aantal arbeidsjaren</i>	217 950	23 590	61 350	133 010	223 910	23 050	62 160	138 700
Medisch en sociaal-wetenschapp. functies	<i>aantal arbeidsjaren</i>	13 310	8 080	2 290	2 940	13 710	8 660	2 270	2 780
Ov. patiënt- en bewonergeb. functies	<i>aantal arbeidsjaren</i>	46 960	14 000	14 670	18 290	49 570	14 290	16 240	19 040
Leerling-verpleegkundig en -verzorgend	<i>aantal arbeidsjaren</i>	14 230	1 430	3 550	9 250	13 210	1 490	3 680	8 040
Overig personeel in loondienst	<i>aantal arbeidsjaren</i>	9 590	840	3 090	5 660	9 420	930	3 320	5 170

Bron: CBS

Medewerkers publicatie

Auteur

Rudi Bakker